

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXV, NR. 258

<http://apostolul.slineamt.ro>

februarie
2023

Iuliu Maniu – un apostol al ideii naționale și al democrației

Supranumit și „Sfinxul din Bădăcin”, Iuliu Maniu a fost unul dintre oamenii politici români a cărui viață și activitate au fost legate strâns de două mari idei: ideea națională și ideea democratică. Din această dublă perspectivă, ne propunem să abordăm personalitatea celui care astăzi este perceput de români drept simbolul rezistenței în fața totalitarismului comunist și, totodată, cel care și-a asumat martiriul în numele unui ideal.

Iuliu Maniu s-a născut la 8 ianuarie 1873, la Șimleul Silvaniei, într-o familie care se înrudea cu alți doi mari

promotori ai ideii naționale, Simion Bărnuțiu și Ioan Rațiu. Urmează școala primară la Blaj și apoi Liceul calvin din Zalău, acolo unde dobândește o solidă cultură umanistă clasică. În anul 1890, absolva bacalaureatul ca „premiant” pentru conduită „ireproșabilă” și „sânguință de fier”. Din anul 1891, urmează studiile juridice la universitățile din Cluj, Budapesta și Viena, iar în 1896 își ia doctoratul în drept.

Prof. dr. Mihai LOSTUN

(continuare în pag. 20)

Suntem furați cu EduSalul...

• **Interviu cu dl. Gabriel Ploscă –
președintele Sindicatului
din Învățământ Neamț**

I domnule Gabriel Ploscă, vă rog să ne relațiați care sunt îngrijorările dvs. în această perioadă, legate de drepturile personalului din învățământ?

– Nu cu mult timp în urmă discutăm despre sistemul informatic de salarizare din învățământ, de acum celebrul EduSal. Spuneam la vremea respectivă că este nevoie de un astfel de sistem informatic, ce vine în ajutorul colegilor din școli care au în sarcini calcularea salariilor. Dar, sesizam de pe atunci un lucru nedorit, și anume, că de foarte multe ori s-a intervenit prin acest EduSal în sensul de a nu se respecta prevederile din actele normative legate de salarizare, și de foarte multe ori s-au eludat anumite drepturi salariale, altfel spus – am fost furați cu EduSalul. Și faptul că

Foto: D. RADU

ceea ce spuneam atunci este un lucru adevărat s-a demonstrat și prin apariția unor acte normative, prin care s-a recunoscut că anumite drepturi salariale nu erau calculate corect – și aici mă refer la indemnizația de dirigenție, la gradația de merit, la tranșele de vechime – fie nefiind aplicate la salariul în plată, fie nerespectându-se corect tranșele de vechime. În felul acesta apăreau

A consemnat Gianina BURUIANĂ
(continuare în pag. 2)

EDUCA, ... EDUCA-ție, EDUCA-tori ...

EDUCA este cel mai mare târg educațional din țările nordice și a fost organizat în Finlanda, la Helsinki-Expo Center, în perioada 26 – 28 ianuarie 2023.

Acest eveniment se adresează profesorilor și formatorilor din sectorul educațional internațional, având un program variat ce cuprinde diverse activități, momente artistice – spectacole, dezbateri pe problemele globale actuale din sistemele de învățământ, având reper sis-

temul educațional finlandez. Târgul educațional este organizat în cooperare cu *Sindicatul din Învățământ Finlanda (OAJ)*, *Agencia Națională Finlandeză pentru Educație (Finnish National Agency for Education)*, *Ministerul Educației și Culturii din Finlanda și Centrul Convențional Messukeskus*. Participarea a fost gratuită, necesitând înregistrarea prealabilă, fapt ce a permis celor peste 20.000 de vizitatori (prezenți fizic) și 10.000 de ascultători (care au urmărit online) din diferite țări, să

beneficieze de experiența **EDUCA**.

Am avut oportunitatea deosebită să reprezint FSLI România la dezbaterile privind **Competențele actuale și viitoare ale cadrelor didactice (Teachers' Competences Today and in the Future)**, alături de colegi din Finlanda – prof. de practică pedagogică Hilppa Jankama și din Suedia, prof. Robin Smith.

Prof. Ramona-Mihaela ROȘU

(continuare în pag. 3)

Liliana Ciubatîi:

„A fi profesor este o vocație dumnezeiască...”

Pag. 12-13

Constantin-Liviu Rusu:

„Am fost scenaristul propriei mele vieți”

Foto: D. RADU

Pag. 4-5

Mihaela Gheorghită-Pravencu:

„Nu am dus lipsă de inspirație niciodată”

Pag. 6-7

Suntem furați cu EduSalul..

(urmare din pag. 1)

mari probleme, în sensul că erau diminuate salariile colegilor noștri, și atunci trebuia ca sindicatul să intervină prin acțiuni în instanță, noi avansând de-a lungul anilor sute și mii de asemenea dosare. Mai mult, de foarte multe ori veneau variante de EduSal cu erori, și acest lucru presupunea elaborarea unei noi variante, și de foarte multe ori asta presupunea, ca după ce colegii noștri făcuseră deja calculele de salarii, să reia totul de la început. În plus, deși în repetate rânduri sindicatele au cerut ca aceste variante de EduSal să fie elaborate până la sfârșitul lunii anterioare plății, niciodată nu s-a ținut seama de acest lucru, astfel încât, colegii din secretariat și contabilitate au avut de multe ori parte de activități de campanie, în care timpul nefiind suficient până la data la care banii trebuiau virăți pe cardurile personalului, erau nevoiți să lucreze zi și noapte, în condițiile în care serverul se bloca, fiind foarte aglomerat. Se pare că aceasta este o boală veche, specific românească, și argumentez spunând că în momentul în care vorbim, adică 10 februarie, încă nu avem certitudinea că pe data de 14 februarie salariile se vor regăsi pe cardurile colegilor noștri, și mai ales nu suntem siguri că vor fi calculate corect.

– *Avem o explicație pentru această mare întârziere a EduSalului din luna aceasta?*

– Să spunem că firma care se ocupă de sistemul EduSal, și anume Siveco, a avut anumite probleme de reorganizare, divizându-se în mai multe unități; în plus încheindu-se contractul pe care Ministerul Educației îl avea cu ei, a trebuit reînnoit, din câte am înțeles tot cu o entitate desprinsă din Siveco, dar iarăși nu înțelegem de ce acest contract s-a semnat atât de târziu, în urmă cu doar câteva zile. Abia apoi s-a elaborat kit-ul pentru a se putea calcula salariile, care s-a făcut în pripă, astfel încât versiunea primită în școli are mari lacune, care au dus în general la diminuarea salariilor foarte multor colegi (și în puține cazuri la salarii mai mari decât cele convenite), fie că e vorba de directori sau celelalte categorii de personal.

– *Ce consecințe produce această întârziere în rândul personalului în educație?*

– Fără îndoială au apărut astfel mari nemulțumiri, concretizate într-o avalanșă de semnalizări către sindicate, și din câte am înțeles și către inspectoratul școlar, în care se reclamau aceste neajunsuri. Noi am reacționat și am transmis mesajele mai departe către federație, pentru că prin intermediul acesteia vizăm să informăm Ministerul Educației despre aceste erori. Aici s-a recunoscut faptul că există greșeli și s-a exprimat disponibilitatea de a depune eforturi pentru o nouă variantă corectă. Numai că timpul trece și ne face să punem la îndoială faptul că pe data de 14 februarie vom primi salariile, și mai ales, într-o variantă corectă. Dacă se va merge totuși pe varianta cu erori, urmează ca luna viitoare să se facă eventualele corecții, fapt absolut neplăcut, care a creat anumite tensiuni în școli, în primul rând printre cei care calculează salariile și în al doilea rând între cei care așteaptă salariile. Să aducem în discuție doar aspectul ratelor bancare, care dacă nu sunt plătite la termen generează penalități și alte neplăceri debitorilor. Nu putem înțelege cum lucrurile sunt făcute atât de superficial, nu

sunt gândite suficient și nu se fac în timp util, astfel încât să nu ajungem în aceste situații delicate. Cei de la minister se spală ușor pe mâini, spunând că dacă salariile nu vor fi calculate corect se vor face recalculările luna viitoare, dovedind o mare lipsă de considerație față de cei care trebuie să se apuce din nou de calcule și care sunt foarte revoltați. Din păcate, revolta se îndreaptă mai mult către noi, către sindicate, dar nu noi elaborăm EduSalul, ci noi încercăm să-i determinăm pe oamenii aceia care au decizia, să facă lucrurile la timp și să le facă foarte corect. Acționăm pe baza sesizărilor colegilor noștri, pentru că noi, ca sindicat, nu avem acces la EduSal, pentru a vedea exact ce se întâmplă. Temerea mea este că vom păți la fel ca alte dați, când, de nenumărate ori s-au cerut inspectoratelor sumele convenite de către școli, apoi inspectoratele le-au cerut ministerului, dar nu le-au mai primit. De multe ori școlile s-au lăsat păgubase de a mai cere și astfel colegii noștri au avut de suferit, existând și până astăzi oameni care nu și-au încasat toate drepturile bă-

nești. Ca o ironie a sorții, cei de la minister spun că au dat întotdeauna tot ceea ce s-a cerut de la școli... Vom veghea și de această dată, întrebându-ne de ce nu se pot face lucrurile corect de la început. Mă duce desigur gândul și la o rea intenție, la ceva premeditat, generat de faptul că bugetul educației este insuficient, lucru încă nerecunoscut de cei care îl administrează.

– *Știi că o mare preocupare a sindicatelor în etapa actuală este legată de Legea salarizării și de cea a educației. Aveți anumite noutăți legate de aceste subiecte?*

– Se vorbește că această Lege a educației ar trebui să fie gata până la data de 31 martie 2023, adică pe repede-înainte, ceea ce cu siguranță va face să apară anumite nereguli. Se invocă faptul că acest termen este impus pentru obținerea sumelor din PNRR și atunci se merge pe ideea „să-l facem cum o fi, să ne înscriem în termen și pe urmă mai vedem ce se va întâmpla”. La fel vor sta lucrurile și cu Legea educației, despre care se spunea că ar trebui să fie gata acum, în februarie. Dar, pe bună dreptate, partenerii de la coaliție spun că legea trebuie supusă mai întâi dezbaterii publice, nu trecută așa direct prin Parlament. Părerile noastre sunt, că aceste două legi, indiferent de parcursul lor, nu se vor aplica decât eventual în anul 2024, când este an electoral, și când, conform obiceiului din România, cei care-și doresc puterea vor să se laude cu ce au realizat.

– *Înțeleg că există anumite nemulțumiri legate și de Legea dialogului social.*

– Această lege, așa zisa „noua Lege a dialogului social” a fost elaborată „printre sarmale”, adică la sfârșitul lunii decembrie, și apoi s-a publicat repede în Monitorul Oficial. S-au întâmplat

două lucruri: s-a invocat tot termenul din PNRR și conștient s-a lucrat pe o lege imperfectă care apoi să fie corectată și, mai mult, au fost negocieri cu confederațiile sindicale în care s-au dat asigurări că vor apare în lege anumite reglementări, promisiuni care nu s-a respectat. Suntem îngrijorați în legătură cu această lege pentru că noi, în învățământ, în ultima vreme ne-am câștigat drepturile doar în instanță, ceea ce este foarte trist. Deși ne-am dorit întotdeauna niște tribunale ale muncii, unde să se judece doar litigiile legate de muncă, nu s-a reușit acest lucru, dar avem în cadrul tribunalelor niște complete speciale pentru litigiile de muncă, formate dintr-un judecător și doi asistenți judiciari (unul din partea sindicatului și unul din partea patronatelor). Prin noua Lege a dialogului social se prevede ca soluționarea acestor litigii de muncă să se ducă spre judecătoria, în funcție de apartenența petenților. Astfel spus litigiile noastre nu se vor mai judeca la Tribunalul Neamț, ci la Judecătoria Piatra-Neamț, Judecătoria Roman etc. Aceste instanțe nu sunt pregătite pentru așa ceva, nu au complete specializate, ar trebui o nouă organizare și modificarea unor acte normative. Din această cauză soluționarea acțiunilor noastre va întârzia foarte mult. Există și o altă idee: completele de judecată specializate în muncă să se mute, să facă naveta... când la Piatra-Neamț, când la Roman, când la Biczac etc. Iată de ce nu am înțeles, când lucrurile se desfășurau normal în cadrul tribunalului, unde își găsește locul această modificare? Nu știm ce se va întâmpla în continuare, dar dorim să modificăm această lege și deja confederațiile sindicale s-au pus pe lucru și au adus o mulțime de amendamente, pe care trebuie să le negocieze pentru a fi acceptate. Sunt mai multe aspecte ce trebuie schimbate în Legea dialogului social și sperăm ca acest lucru să se întâmple într-un timp cât mai apropiat, pentru a putea să ne desfășurăm activitatea în condiții normale.

– *În numărul anterior al revistei promiteați acțiuni de stradă, în special legate de aplicarea integrală a Legii 153/2017. V-ați ținut de cuvânt?*

– Desigur, ne-am ținut de cuvânt, pentru că în data de 1 februarie 2023 a avut loc un protest masiv, o pichetare puternică a sediului Guvernului României, la care au participat circa 1500 de persoane, unele venite de la mare distanță. Apoi, o delegație a reprezentanților celor trei federații organizatoare ale acestui protest, respectiv Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, Federația Sindicatelor din Educație „SPIRU HARET” și Federația Națională Sindicală „ALMA MATER” a purtat discuții cu reprezentanți ai Executivului, desemnați de premierul Nicolae Ionel Ciucă, și anume: doamna Ligia Deca, ministrul Educației, domnul Mihnea Claudiu Drumea, consilier de stat la Cancelaria Prim-Ministrului, domnul Sorin Ion, Secretar de Stat Învățământ Preuniversitar în Ministerul Educației și domnul Mădălin-Cristian Vasilcoiu, Secretar de Stat în Ministerul Muncii și Solidarității Sociale. În urma discuțiilor s-a spus că până la sfârșitul acestei săptămâni se va lua o decizie politică la nivelul liderilor coaliției în vederea aplicării integrale a legii 153/2017.

Deocamdată nu avem nici un semnal că s-ar întâmpla lucrul acesta, dar noi am avertizat că nu ne vom opri aici. Săptămâna viitoare are loc o întâlnire a liderilor federației, unde vom hotărî pașii de urmat.

(urmare din pag. 1)

Discuția a fost deschisă de doamna Katarina Murto – președinte al Sindicatului din Învățământ Finlanda, care a prezentat provocările cu care se confruntă cadrele didactice pe care le reprezintă și a vorbit despre cercetarea inițiată și susținută de OAJ și realizată de o echipă de lucru de la Facultatea de Dezvoltare, de la Universitatea din Helsinki. Rezultatele cercetării – bazată pe modelul MAP (*Multidimensional Adapted Process of Teaching*) – au fost prezentate de de Prof. Dr. Anu Warinowski, care a precizat că, deși studiul a fost realizat în perioada 2017-2019, a fost completat cu informații din perioada pandemiei. Într-o lume în continuă schimbare, cadrele didactice sunt nevoite să se adapteze și să dobândească noi competențe pe care să le integreze în profilul profesional, compus din competența de specialitate, cea psihopedagogică, psihosocială și managerială. Spre exemplu, în pandemie toate cadrele didactice au fost nevoite să utilizeze competențele digitale în activitatea zilnică, într-un sistem complet nepregătit (cazul țării noastre)...

Pornind de la acest subiect, s-au obținut puncte de vedere:

- despre modalitatea de selecție a cadrelor didactice până la angajarea în sistemul de învățământ

zultatelor foarte bune în învățământul secundar superior, al unui examen de adecvare și al unui examen de admitere în învățământul universitar. În România, admiterea

- despre gradul de autonomie al profesorului și despre importanța competențelor acestuia în organizarea activității didactice (în Finlanda, profesorii au mare putere personală de decizie în planificarea și desfășurarea activității didactice, în timp ce în România, gradul de autonomie e scăzut, cadrul didactic fiind nevoit să se încadreze, în general, în proporție de 75% -80% în cadrul curricular național).

S-a constatat că scăderea numărului de cadre didactice calificate este o problemă comună pentru toate cele trei țări implicate în discuție, chiar dacă nivelul de trai e diferit... (Finlanda semnalează lipsa profesorilor pentru învățământ preșcolar, România – a profesorilor pentru învățământ primar, a celor de matematică, de fizică, de TIC, iar Suedia se confruntă cu o lipsă acută a cadrelor didactice calificate aproape la toate disciplinele), cauza fiind aceeași – neatractivitatea profesiei de dascăl.

Soluțiile par să fie similare: investiții în sistemul de educație, salarizarea motivantă pentru cadrele didactice și creșterea atractivității profesiei prin îmbunătățirea statutului acestora.

EDUCA, ... EDUCA-ție, EDUCA-tori ...

și pe parcursul carierei (de exemplu, în Finlanda, admiterea la profilul pedagogic, indiferent de disciplină, se realizează pe baza re-

în învățământul universitar e mai facilă, însă selecția cadrelor didactice se realizează și prin examenul de titularizare și de definitivat);

Dublă acreditare Erasmus + obținută de Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza” din Piatra Neamț

Pe data de 6 februarie 2023, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) a făcut publice rezultatele aplicațiilor pentru acreditare în domeniul educației școlare, formării profesionale și educației adulților. Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza” s-a regăsit pe lista aplicațiilor câștigătoare și deci finanțate de Uniunea Europeană la ambele acreditări depuse, atât în domeniul educației școlare (2022-1-RO01-KA120-SCH-000104281) cât și în domeniul formării profesionale (2022-1-RO01-KA120-VET-000104268). Această acreditare, solicitată pentru 3 runde de câte 15 luni fiecare, ne permite ca în acest interval (1 iunie 2023 – 31 august 2026) să beneficiem de finanțare pentru proiectele Erasmus + doar pe baza unei cereri întocmite pe baza planului Erasmus al școlii, aprobat de Uniunea Europeană.

În domeniul educației școlare (SCH), am fost acreditați pe baza credibilității celor patru obiective pe care trebuie să le realizăm prin mobilitățile elevilor și ale cadrelor didactice, și prin celelalte activități pe care ni le-am asumat prin planul Erasmus:

1. Creșterea calității educației în instituție prin îmbunătățirea metodelor de predare – evaluare ale profesorilor;
2. Dezvoltarea abilităților soft-skills ale elevilor și personalului școlii noastre;
3. Creșterea motivației de învățare a elevilor;
4. Schimbarea atitudinii și comportamentului elevilor și personalului școlii în sensul dezvoltării durabile.

În ceea ce privește activitățile aprobate, pentru elevi am propus un număr de 10 mobilități pe an din categoria mobilităților de grup, cu durată de 5 zile, împărțite în două fluxuri a câte 5 elevi, care vor avea ca scop desfășurarea de activități cu colegii din alte țări, în special în spectrul ecologic; implicit se vor dezvolta și abilitățile soft skills și va crește și motivația de învățare. Pentru fiecare flux vom încerca să găsim școli diferite pentru a ne lărgi rețeaua de colaborări europene și pentru a iniția apoi noi proiecte eTwinning sau de altă natură. Pentru profesori și per-

sonalul didactic auxiliar avem 14 mobilități pe an, divizate astfel: 10 pentru cursuri structurate la formatori din Uniunea Europeană și un flux de 4 mobilități de job shadowing (un concept mai nou care presupune observarea unui loc de muncă).

În domeniul formării profesionale (VET), obiectivele propuse de școala noastră pentru a fi atinse în perioada 2023-2026 sunt următoarele:

1. Îmbunătățirea competențelor digitale ale elevilor școlii, aferente specializărilor acestora;
2. Îmbunătățirea competențelor profesionale și digitale ale personalului didactic de specialitate și didactic-auxiliar;
3. Atingerea unui nivel european al competențelor tehnice ale elevilor școlii prin mobilități, necesare pe piața actuală și viitoare a muncii;
4. Dezvoltarea competențelor de comunicare profesională în limbi străine pentru elevii școlii care provin din medii defavorizate.

Activitățile aferente constau în 24 mobilități anuale pentru elevi, care vor efectua câte două săptămâni de practică la agenți economici din Uniunea Europeană, și 10 mobilități pentru profesori, dintre care 5 pentru cursuri structurate și 5 pentru job shadowing.

Cred că aplicațiile noastre au fost aprobate pentru că, în primul rând am respectat în conceperea obiectivelor noastre cele 4 priorități europene ale perioadei pe care o traversăm, și anume: incluziune și diversitate, transformare digitală, mediul și combaterea schimbărilor climatice, participarea la viața democratică, valorile comune și sensul civic.

Considerăm că până la finalul perioadei de implementare a acreditării vom face pași decisivi pe drumul internaționalizării școlii noastre, adică spre dobândirea de către elevi, manageri, profesori, personalul didactic auxiliar – de cunoștințe, competențe și atitudini necesare pentru îmbunătățirea dimensiunii europene a instituției noastre.

*Prof. Gianina BURUIANĂ
Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza”*

Am fost scenaristul propriei mele vieți

• Interviu cu prof. Constantin-Liviu Rusu

Din multiplele roluri pe care le îndepliniți în activitatea dumneavoastră – profesor de istorie la Liceul Economic Administrativ „Alexandru Ioan Cuza”, Piatra-Neamț, lider de sindicat în cadrul aceleiași instituții, membru în Consiliul județean al SLI Neamț, Președinte al Asociației Învățătorilor Neamț, membru în Consiliul de Administrație al revistei „APOSTOLUL”, care vă împlinesc cel mai mult?

– În primul rând, vreau să vă spun că sunt onorat să stau de vorbă cu dumneavoastră și să acord acest interviu pentru revista „Apostolul”, revistă pe care eu o consider cu adevărat „revista cadrelor didactice”.

Cam multe roluri... Bineînțeles că cel mai mult mă împlinesc rolul de profesor de istorie – meserie pe care mi-am ales-o cu toată convingerea, pentru că îmi place această disciplină, îmi place să lucrez cu copiii și îmi oferă posibilitatea să mă dezvolt nu numai profesional, ci și personal – ca om care trebuie să se implice și în anumite sectoare ale comunității în care trăiește. Sunt foarte fericit să fiu profesor, mai ales profesor de istorie, chiar și în aceste momente când această disciplină e pe cale să-și piardă statutul. Ceea ce mă bucură mult este faptul că foștii mei elevi, absolvenți ai Liceului Economic, cu care mă întâlnesc destul de des, îmi spun că nu au uitat lecțiile mele de istorie. Astfel, realizez cât de importantă a fost activitatea mea pentru ei și mă gândesc că poate ar fi trebuit să fac mai mult...

– Cine v-a inspirat în alegerea profesiei de dascăl?

– Model mi-a fost primul meu profesor de istorie, dl. Dumitru Rotaru – un om care m-a învățat că această disciplină trebuie predată în primul rând respectând adevărul istoric, fără să omitem niciun eveniment, spunându-le copiilor pe care îi pregătim pentru viață, ceea ce s-a petrecut cu adevărat.

– Considerați că programa școlară respectă întru totul adevărul istoric?

– E obligația noastră să respectăm programa, e o cerință a sistemului de învățământ și e util să ne ghidăm după o structură, un plan. Sunt adeptul respectării principiului cronologic în istorie, lăsând la o parte noua abordare, care se referă la învățarea bazată pe competențe. Cred că îi derutează pe copii. Din acest punct de vedere, pot spune că încalc programa în mică măsură, mai ales la nivelul claselor a XI-a sau a XII-a. Sunt un patriot, dar nu sunt un ultranaționalist. Patriotismul nu înseamnă să îi determini pe elevi să treacă la acțiuni extremiste, ci să prindă drag de neam. Pentru a înlesni elevilor înțelegerea istoriei, țin mult să se respecte cele două aspecte: adevărul istoric și principiul cronologic.

– Ce gând vă vine prima dată în minte, când auziți numele revistei noastre – „Apostolul”?

– Gândul mă poartă la momentul în care a apărut ideea reeditării revistei „Apostolul”. Există un grup efervescent, în frunte cu Florin Florescu, Gheorghe Amaicei, Dida Vasilca, Ștefan Corneanu, cărora li s-au alăturat regretații profesori Dumitru Dănuț Ursache, Costică Ghergheliescu și

doresc foarte mult ca „Apostolul” să aibă o viață cât mai lungă!

– Să ne reîntoarcem la rolurile dumneavoastră de lider de sindicat și de președinte al Asociației Învățătorilor Neamț... Ce împliniri și neîmpliniri aveți?

– Ca și în cazul rolului de lider de sindicat în școala mea – misiune pe care o îndeplinesc cu tot sufletul, întrucât cred în mișcarea sindicală și în unitatea acesteia – și rolul de președinte al Asociației Învățătorilor Neamț (A.Î.N.T.) este extrem de important pentru mine.

Am intrat în Asociație învățând foarte mult de la seniorii acestei organizații, care, iată, de curând a împlinit 110 de ani. Acești oameni de valoare au avut o contribuție deosebită la consolidarea A.Î.N.T. și refacerea patrimoniului acesteia. Sunt personalități de seamă ale învățământului nemțean, care, din păcate au plecat dintre noi: prof. Gheorghe Amaicei, care a fost președinte al Asociației, maestrul Puiu Vadana, pe care l-am fi aniversat pe data de 3 februarie, prof. Grigorică, prof. Ștefan Corneanu, prof. Constantin Baroi...

Am pornit pe acest drum, cu dorința de a aduce un suflu proaspăt în organizație, cu intenția clară de a ne extinde în toate școlile din județ, însă regret că nu am reușit... Nu am reușit să atrag mai mulți profesori tineri, care să se implice cu tot sufletul în activitatea Asociației, să fie dispuși să facă mult voluntariat și care să simtă importanța acestei misiuni... Astăzi, A.Î.N.T. resimte o lipsă de implicare atât din interior, cât și din partea autorităților. Cred că această stare vine și din faptul că oamenii din învățământ și-au pierdut oarecum direcția, nu mai sunt motivați. De aceea, cred că e nevoie de o schimbare – schimbarea conducerii.

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

Februarie 2023

2/1853 – n. **Nicu N. Albu**, la Piatra-Neamț (d. 31. 05. 1908, București), a absolvit Facultatea de Medicină din Berlin, fără examen de doctorat. Arendaș al moșiilor din Roznov, Turturești și Mărățești, se va consacra exploatarea forestieră, construind drumuri, șosele, căi ferate (Bacău – Piatra-Neamț, și Piatra-Neamț – Tarcău). Deputat, senator, prefect al Județului Neamț și primar. Atunci s-a terminat construcția șoselelor începute de Gheorghe Ruset-Roznovanu, s-au construit șapte poduri

mari peste Bistrița, șoseaua peste Petru-Vodă (Târgu-Neamț – Valea Bistriței), introducerea curentului electric în oraș, amenajarea Parcului „Cozla” și a grădinii zoologice, aducțiunea de apă potabilă, construirea de străzi, trotuare, extinderea

Rememorări nemțene

liniilor telefonice în județ, mutarea gării pe actualul amplasament. A sprijinit apariția publicațiilor: „Mișcarea”, „Propășirea”, „Munca”.

■ 4/1934 – n. **Marin-Marcel Drăgoțescu**, la Craiova (d. 6. 07. 2002, Piatra-Neamț), profesor, documentarist, eseist și publicist. A absolvit Facultatea de Istorie a Universității București, ca șef de promoție (1957), a primit o bursă la Institutul „Constantin Drăgan” de la Milano (1957). Întemeietor și director al Muzeului de Is-

torie din Bicăz, vicepreședinte al Comitetului de Cultură și Artă Neamț. Scrieri: „Monumente istorice de pe Valea Bistriței” (colab.), „Ghid turistic al Județului Neamț”, „Palatul Cneșilor și Mănăstirea Durău”, „Piatra-Neamț – mic îndreptar turistic”, „Muzeu și colecții din Județul Neamț”, „Drumuri la mănăstiri moldave”, „Mănăstirea Războieni – arc peste timp”, „Monumente istorice și de arhitectură din Județul Neamț” (colab.).

■ 7/1932 – n. **Virgil Răzeșu**, la Brăila, doctor în medicină, prozator, a absolvit Institutul de Medicină, Iași. Din 1963, medic primar, șef de secție chirurgie, la Piatra-Neamț. Membru al unor

Am fost scenaristul propriei mele vieți

Este nevoie de o echipă tânără, care să vină cu o strategie puternică pentru a schimba mentalitatea colegilor.

Însă, cu toate acestea, am realizat și multe lucruri frumoase, de pildă organizarea **Congresului AGIRO**, un eveniment cu peste 200 de invitați din țară, Ucraina, Serbia și Republica Moldova. Pentru A.Î.N.T. a fost o dovadă a succesului muncii de echipă, bazată pe colaborare, sprijin și implicare. Am fost apreciați pentru organizare și ospitalitate.

Organizația noastră își propune să continue **Proiectul Premiile revistei „Apostolul”, Proiectul Educațional Județean „Copiii de azi și arta scrisului de mână”**, prin care se dorește realizarea unui manuscris cu modele de scris caligrafic, realizat de dascălii nemțeni și elevii lor, **Concursul de matematică „MATE – Olimpiada micilor școlari”**, inițiat de Școala Gimnazială nr. 3, Piatra-Neamț în parteneriat cu A.Î.N.T. Ne dorim organizarea unor evenimente prin care dascălii din țară și diaspora să se întâlnească pentru realizarea unui schimb de bune practici, așa cum au făcut și în cadrul conferinței internaționale din 2018 – „Apostoli pentru patriotism”.

Alte obiective importante ar fi formarea cadrelor didactice și asigurarea sprijinului pentru colegii care doresc consiliere, acestea putând fi atinse prin colaborarea cu partenerii noștri:

I.S.J. Neamț, S.L.I. Neamț, C.C.D. Neamț, A.J.O.F.M. Neamț.

Este nevoie să promovăm mai mult imaginea organizației, să mediatizăm activitățile noastre, pentru că am făcut multe lucruri valoroase, dar pe care nu le-am „imortalizat”.

– *Cum credeți că va arăta Școala românească (sistemul de învățământ) peste 10 ani?*

– Școala va arăta exact așa cum vor arăta profesorii. Atât timp cât cadrele didactice nu vor fi apreciate la adevărata lor valoare și importanță, Școala românească se va afla tot ... în criză. Dacă în viitor nu se va interveni asupra modificării **Statutului cadrelor didactice**, asupra reabilitării imaginii acestora în societate, sistemul de învățământ se va prăbuși. Școala nu înseamnă ziduri, clădiri și obiecte, școala înseamnă viața pe care i-o poate da doar cadrul didactic.

– *Ce mesaj ați transmite tinerei generații de viitori/actuali profesori pentru a-i convinge să nu renunțe la misiunea de dascăl în aceste vremuri ... dificile?*

– A fi dascăl nu e o meserie, ci o vocație. Catedra nu e un loc în care stai pentru a fi plătit. Condiția esențială pentru a fi profesor este să iubești copiii, să îi înțelegi, să îi respecti, chiar dacă te poți confrunța zilnic cu diverse provocări din partea lor. Consider că este vital să reclinăm imaginea, statutul cadrului didactic în societate. Acesta se câștigă, se clădește în timp. Pandemia ne-a demonstrat că fără profesori nu

Cu Gheorghe Amaicei - 2016 (foto: D. RADU)

se poate realiza educație de calitate. A ține pasul cu progresul tehnologic e necesar în activitatea noastră însă, pentru mine, e mai important să stau de vorbă cu copiii, să îi ascult, să îi ajut, să ajung la sufletul lor.

– *Care considerați că este punctul dvs. forte, care v-a ajutat să reușiți în activitatea profesională?*

– Dacă nu aș fi fost profesor, mi-ar fi plăcut să fiu scenarist. Am fost mereu fascinat de scenariile de film. Aș fi vrut să fiu un scenarist care să scrie liber, fără a fi constrâns de reguli. Pot spune că am fost scenaristul propriei mele vieți.

Și cred că există o strânsă legătură între cele două meserii – lecția de istorie ar trebui să fie ca o mică piesă de teatru, nu un monolog, deși profesorul este actorul principal, iar mie îmi place să joc, să interpretez în fața elevilor mei. De multe ori, lecțiile mele sunt un adevărat spectacol și poate de aceea mulți elevi mă iubesc.

Cred că acesta este punctul meu forte – faptul că îmi plac copiii, îmi plac oamenii. Mărturisesc că urăsc singurătatea, izolarea, pe care o asociez cu pădurea. Sunt o persoană socială, dar și sociabilă. Îmi place viața din *agora* – locurile pline cu oameni cărora să le vorbesc, dar și pe care să îi ascult. Unul dintre atuurile mele este să tac, să ascult și să învăț de la cei din jurul meu.

A consemnat

prof. Ramona-Mihaela ROȘU

Premiile revistei „Apostolul” - 2017 (foto: D. RADU)

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

Organizații științifice și profesionale din România și internaționale. Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț. Cărți de specialitate: „Chirurgie generală – probe practice pentru examene și concursuri”; „Profesorul Ion Juvara – dascăl și promotor al chirurgiei românești”; un cap. în „Enciclopedia cancerului”, vol. XII; „Chirurgie generală – vademecum pentru examene și concursuri”. Beletristice: „Spectru intim – din viața unui chirurg”; „Trei bisturie care au revoluționat medicina” (colab.); „Prin vămile vieții”, roman; „Nuntă de aur”, poezie și proză; „Tratat de deflorare”; vol. „Cetățeni de onoare ai Municipiului Piatra-Neamț” ș. a.

■ 10/1918 – n. **Iustin Pârvu**, la Poiana Largului, Neamț (d. 16. 06. 2013, Petru-Vodă, Neamț), duhovnic, memorialist, arhimandrit. A frecventat peste doi ani școala complementară.

S-a călugărit (1936) la Mănăstirea Durău. Înscriș la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Cernica, va continua la Vâlcea și Roman. Preot misionar pe frontul de Est. După război, a fost arestat, condamnat la 16 ani de închisoare. După eliberare

Rememorări nemțene

(1964), va fi: muncitor forestier, preot-monah la Mănăstirile Secu și Bistrița. Pune temelia Mănăstirii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, de la Petru-Vodă, Neamț (1991), al cărei stareț a fost. A întemeiat revistele „Glasul monahilor” și

„Atitudini”. Cărți: „Părintele Iustin Pârvu și morală unei vieți câștigate”; „Cu părintele Iustin Pârvu despre moarte, jertfă și iubire”; „Daruri duhovnicești”, toate cu sprijinul scriitorului Adrian Alui Gheorghe.

■ 11/1943 – n. **Dan Monah**, la Mogoșești-Siret, Iași (d. 21. 09. 2013), profesor, muzeograf, arheolog, absolvent al Liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț (1960) și al Facultății de Istorie-Filozofie din Iași (1968); profesor la Liceul „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc (1968), muzeograf la: Muzeul de Istorie, Piatra-Neamț, Muzeul din Bicaz și la Muzeul de Istorie din Bacău, cercetător științific la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași. Doctor în istorie, cu teza „Plastica antropomorfa

Red.

(continuare în pag. 6)

Nu am dus lipsă de inspirație niciodată

• Interviu cu profesoara Mihaela Gheorghită-Pravencu

Din dialogul purtat cu profesoara Mihaela Gheorghită-Pravencu, scormonindu-i biografia artistică, triumfă sensibilitatea, naturalețea, dezinvoltura de artist înăscut. În cariera sa a căutat cu insistență și cu seriozitate căile către un stil propriu care a detașat-o și a înscris-o, în același timp, într-un ansamblu de plasticieni de prima mărime ai generației sale. S-a născut la 14 aprilie 1948, la Tg. Neamț. Tatăl, profesorul de sculptură Gheorghe Gheorghită, a condus singura școală de sculptură ornamentală bisericească din România. A absolvit cu notă maximă Facultatea de Arte Plastice din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, secția pictură de șevalet la clasa profesorului Ion Neagoie, promoția 1969. În învățământ, a predat la Școlile nr. 13 și 14 din Dumbrava Roșie și Cut, la Școala Populară de Artă din Piatra-Neamț și la Școala de Aplicație a Liceului Pedagogic „Gheorghe Asachi”. A participat la numeroase expoziții și tabere de creație naționale și internaționale, lucrările sale îmbogățind colecții personale din Canada, Marea Britanie, SUA, Belgia, Franța, Italia, Maroc, Germania, Iordania, Suedia, Rusia, Australia. Cea mai recentă expoziție retrospectivă a Mihaelei Gheorghită-Pravencu a fost organizată anul acesta în Sala Cupola a Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” Neamț, cu ocazia Zilei Culturii Naționale.

– Un cunoscut scriitor de aforisme, Vasile Ghica, spunea că toată viața cărăm pe tălpi geografia locului natal. Care au fost valorile copiării dumneavoastră?

– Când eram în burta mamei, pe capul tatei era pus premiu un milion de lei, o sumă enormă la vremea aceea, întrucât era urmărit politic. După douăsprezece zile de la apariția mea pe lume, tata a fost arestat și dus la Jilava și Aiud unde a stat 6 ani la închisoare. Am rămas acasă patru copii cu mama, cu bunica și a venit și sora mamei de la Roman ca să ne ajute. Eram slabă, pricăjită și foarte bolnăvicioasă. Mama se zbătea să nu simțim că tata nu-i acasă. Și după ce s-a întors, mama l-a păzit ca o vulturoaică. Au mai fost situații în care încercau să-l provoace ca să-l rearesteze, dar tata a stat numai în grădină, în ogradă, n-a mai luat legătura cu nimeni...

Tata spunea că, dintre toate artele, va rămâne doar muzica, pentru că intră în energiile universale. Iar pictura, sculptura, arhitectura, toate vor dispărea din cauza omenirii. Când sculpa, întotdeauna cânta. Avea voce de bariton, băieții toți la fel, eu eram altistă, sora mamei tot altistă. Cântam colinde din postul Crăciunului și până la Bobotează. Am un caiet cu 43 de colinde pe care-l păstrez și acum...

– Personalitatea tatălui dumneavoastră va rămâne adânc gravată în mintea și inimile tuturor celor care l-au cunoscut. A mai fost lăsat să lucreze după venirea acasă?

– A făcut sculptură pentru Comitetul Central de la București, îi cereau statui pentru delegațiile străine și veneau niște bani care ajutau la creșterea noastră, că s-au mai născut doi copii. Am fost șase, patru băieți și două fete, sora mea a murit și băieții trăiesc toți patru. Tata era înalt, maiestuos, cu mustață mare, cu frunte înaltă. Ne-au asfaltat strada, „23 August” se chema, a fost prima stradă asfaltată din Tg. Neamț, pentru că veneau cu mașinile să ia lucrările. Ajungeau în străinătate fără semnătura tatei, deoarece nu trebuia să-i

apară numele. Tata a realizat și strana Maicii Domnului din Paraclisul „Sfinții Părinți Ioachim și Ana” de la Mănăstirea Sihăstria. A creat compoziții sculpturale în lemn de stejar, păr, tisă și tei. Tata a condus și singura școală de sculptură ornamentală bisericească din România, a avut 41 de elevi de la Fabrica de mobilă din Tg. Neamț, pe care i-a învățat acest tip de sculptură și care au lucrat în toată țara.

– Știu că erați extrem de legați de Părintele Iustin.

– Tata a stat la închisoare cu Părintele Iustin. Îmi amintesc că, în momentul când a ajuns la Mănăstirea Bistrița, am mers cu fratele meu Ioan Cornel Gheorghită să-l vedem. Atunci ne-a spus că la Petru Vodă este un loc, o poieniță unde o să ridice o mănăstire. Și a dat Dumnezeu și a făcut-o. 15 portrete i-am făcut Părintelui Iustin, unul dintre ele este expus la stăreția Mănăstirii Petru Vodă. De multe ori nu mânca, nu dormea, veneau oameni peste oameni să-i ceară sfaturi. Îmi aduc aminte că ațipea între două cuvinte, când scria pomelnicele. Scria Ion și până la prenumele următor îi cădea capul. Atât era de ostenit.

– Mama?

– Mama, Elisabeta Gheorghită, a făcut și ea Facultatea de Belle Arte, dar nu a putut să o termine pentru că-n ultimul an s-a mutat la Timișoara din cauza refugiului și cum înainte a absolvit Școala Normală, a lucrat ca educatoare la Grădinița nr. 2 și după-amiaza preda caligrafie, desen și istoria artelor la Humulești și la Școala nr. 2 din Tg. Neamț. O vreme a fost și directoarea Grădiniței nr. 2. Seara, când ajungea acasă, mai veneau și tovarășii de la partid și-i dădeau câte un vâlătuc de hârtie să scrie lozinci. Muncea enorm, avea o memorie fenomenală, ținea minte sute de poezii și citate. A fost cea mai bună studentă, iar lucrările sale erau expuse întotdeauna la Decanat. Lucra în pastel, avea o viteză de execuție uimitoare. În zonă la noi, sunt nouă epitafe și dvere pentru ușile împărătești de la slujba de Înviere făcute de ea. La vârsta de 95 de ani a pictat ultima icoană cu chipul Maicii Domnului.

– Ați încheiat studiile universitare cu notă maximă.

– Am fost trei în promoția mea care am terminat cu 10. Din 37 de studenți, numai 15 am

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmăre din pag. 5)

↑ n Cultura Cucuteni” (1995). Studii de documentare la Universitatea „Paris I Sorbone - Pantheon” și la Universitatea din Chișinău.

■ 12/1933 **Gheorghe Dumitreașă**, la Girov, Neamț (d. 20. 12. 2022, Piatra-Neamț), profesor de matematică.

După ce a absolvit Facultatea de Matematică-Fizică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași (1958), a predat, din 1959, la Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, unde a fost elev. Fiind înzestrat cu harul descoperirii și stimulării vocației

elevilor săi, a obținut cu aceștia rezultate excepționale la admiterea în învățământul universitar, precum și la olimpiadele naționale, balcanice și mondiale. Autor de lucrări științifice și de manuale școlare, în nume propriu și în colaborare.

Rememorări nemțene

A fost viceprimar al Municipiului Piatra-Neamț.

■ 14/1958 – n. **Vasile Spiridon**, la Verșești, Girov, Neamț, critic literar, eseist. A absolvit Grupul Școlar de Chimie din Piatra-Neamț și Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității București. A debutat cu volumul „Cuprinderi” (1993). Profesor la Universitatea din Bacău, doctor în filologie (2003). Lector de limba și literatura română la Universitatea din Bordeaux (1996-1999). Colaborări la majoritatea

revistelor literare. Titular de rubrică la Revista „Ateneu” (1990-1996 și din 2000). I-au fost acordate premii pentru critică și istorie literară: de către revistele „Lucefărul”, „Poesis”, „Convorbiri literare”, „Ateneu”, al Asociației Publicațiilor Literare și Editorilor din România. Volume: „Nichita Stănescu. Monografie...”; „Viziunile «în-vinsului de profesie» Nichita...”; „Perna cu ace”; „Gellu Naum. Monografie...”; „Înscrierea pe orbită...” ș. a.

■ 15/1823 – n. **Mihail Ștefănescu-Melchisedec**, la Gărcina, Neamț (d. 16. 05. 1892, Roman), cărturar. Deprinde scrierea și cititul de la un dascăl din Piatra (1831), apoi, în casa părintească, de la un învățător și de la un călugăr. Urmează cursurile Seminarului de la Socola, apoi pe cele ale Academiei Duhovnicești „Petru Movilă” din Kiev (1848-1851). Va preda ca profesor suplinitor la Seminarul de la Socola (1843-1845),

Nu am dus lipsă de inspirație niciodată

făcut pictură ulterior. Îmi plăcea foarte mult să lucrez, nu mi luam recreație, stăteam la șevalet până îmi ieșea lucrarea așa cum voiam. În anul II, am avut de realizat o compoziție, o scenă după Nunta Zamfirei. Și am făcut-o în culorile ceramicii arse, a lutului ars, era o frumusețe de lucrare. Cu o zi înainte de a veni comisia ca să ne evalueze lucrările, am luat cheia de la portar și am mai pus niște accente și la 10 jumătate seara am plecat la cămin. A doua zi, dimineața, lucrarea mea nu mai era pe șevalet. Profesorul meu, Ion Neagoe, a căutat prin toate atelierelor și a găsit jumătate din lucrarea mea la un coleg. El a venit intenționat și mi-a stricat lucrarea, pentru că, probabil, era prea bună. Și domnul Neagoe a fost foarte supărat. Comisia venea la ora 12:00 și era 8:30. L-am rugat să-mi permită să fac lucrarea din nou. M-am așezat la șevalet și am făcut-o mult mai bună decât cea dinainte, am avut o energie și-un curaj și-o încredere extraordinară. Persecuția mă activa, îmi dădea aripi, nu mă demoraliza. Am luat 10, bineînțeles.

Am câteva mii de lucrări la activ. Multă vreme nu au vrut să mă primească în U.A.P., pentru că tata făcuse închisoare politică. Pleca dosarul la București, însă era respins pentru că aveam tinichele de coadă.

– *Despre prima expoziție personală ce amintiri păstrați?*

– Prima expoziție personală mare am avut-o în anul 1970, la Casa de Cultură din Piatra-Neamț. Am prezentat 56 de lucrări și țin minte că le-am panotat cu Dănuț Cepoi. Pe una dintre ele, Dănuț mi-a aranjat-o cu josul în sus, era cu flori: „Las-o așa, arată mai bine”, mi-a spus, și, într-adevăr, era mai frumoasă în poziția respectivă. Și mai era o lucrare mare, 1 metru și ceva pe 80, cu niște clopote în mișcare și în fundal era o cruce mare deasupra clopotelor și au venit cei care se ocupau cu expozițiile de la partid, erau trei bărbați mai în vârstă, și m-au întrebat ce caută crucea în expoziție. Le-am spus că este crucea de la Voroneț, mănăstirea ctitorită de Ștefan cel Mare și așa lucrarea a rămas în expoziție. De fapt, era după versurile: „Și-n dangăt de clopote s-a pecetluit dragostea noastră”. Când intrai în Casa de Cultură, prin capătul sălii mari, se vedea această lucrare care domina expoziția. Dan Cepoi locuia în fața casei noastre. Cânta extraordinar de frumos și desena pe toate hârtiuțele. Părinții mei l-au influențat să dea admitere la Arte Plastice. A fost un student strălucit. Era o bijuterie de om, sensibil, delicat, cu multă bunăcuviință.

– *Pictorii au tot timpul inspirație?*

– În cazul meu, inspirația este ca un motor care nu se mai oprește. Ascult foarte multă muzică simfonică. Un timp am făcut compoziții după Bach, Wagner. Nu am dus lipsă de inspirație niciodată. Toată noaptea pictam, la ora 6 dimineața mă culcam, la 7 mă trezeam și plecam la școală, când veneam la amiază mă duceam și cântam 4 ore la pian și iar pictam până dimineața. Talentul pe care l-ai primit, dacă nu-l folosești, este ca o otrăvă care se întoarce împotriva ta. Te autodistrugi. Trebuie să-ți folosești această multă, multă energie pe care o primești și să-ți găsești concentrarea și liniștea interioară. La noi în casă s-a cântat mult, s-a pictat mult. Făceam desen mult, mecanică, matematică, sport, ascultam muzică.

– *V-a plăcut să lucrați în învățământ?*

– Am fost cea mai bună prietenă a copiilor. Eu nu am avut niciodată probleme cu elevii. Era liniștă, de cântam, le povesteam, și ei lucrau. La Școlile din Dumbrava-Roșie și Cut făceam decorurile pentru serbările școlare, împreună cu

profesoara de muzică Maria Cobzaru și profesoara de educație fizică Ileana Radu. Ileana Radu era inimioara mea cea bună. O fată de nota 10, excepțională. Am aflat târziu că a părăsit această lume. Mi-a părut foarte rău. Am profesat și la Școala Populară de Artă din Piatra-Neamț unde, timp de 3 ani, am coordonat o clasă de artă decorativă. Ioan Popei, Camelia Rusu făceau parte din grupa de atunci. Am predat și la Școala de Aplicație a Liceului Pedagogic „Gheorghe Asachi”. M-am pensionat, deoarece mi-a căzut un plafon în cap la școală, am avut o amnezie parțială, și, într-un fel, m-am bucurat că am ieșit la pensie, pentru că m-am ținut numai de pictură.

– *Copiii dumneavoastră au urmat tot un traseu artistic?*

– Amândoi copiii au urmat studii artistice, George a făcut restaurare, Anamaria, ceramică, apoi ea a plecat la Paris, unde a absolvit Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts, în 2002. A revenit la București în 2005 și de atunci se ocupă fie de promovarea benzii desenate, ca director artistic al Asociației Jumătatea plină, fie de promovarea și producerea de experimente sonore, poetice, muzicale. Este director artistic al platformei SEMI SILENT, organizează Sâmbăta sonoră și Festivalul Săptămâna Sunetului.

*A consemnat Violeta MOȘU;
Foto: Biblioteca Județeană
„G.T. Kirileanu” Neamț*

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

Va fi inspector al seminarului; profesor și rector la Seminarul din Huși (1856-1861), locțiitor de episcop la Huși (1861-1864), numit prin decret semnat de Alexandru Ioan Cuza, al noii Eparhii a Dunării de Jos, cu reședința în Ismail (1865-1879). Ministru al Cultelor (1879). Membru al Academiei Române (10. 09. 1870). Volume: „Un episod diplomatic”; „Biblioteca d-lui Sturza la Miclăușeni”; „Istoria răscolnicilor”; „Cronica Romanului și a Episcopiei”; „Inscripția de la Mănăstirea Războieni”.

■ 15/1955 – n. **Vasile Postolică**, la Păstrăveni, Neamț, profesor universitar doctor, la Universitatea din Bacău. Matematician. Fost elev și profesor la Liceul „Petru-Rares”. Peste 70 de lucrări, mai mult de jumătate publicate în străinătate, pe toate meridianele. Inclus în ediția a 16-a a „Who's Who in the World (1998), în „Encyclo-

pedia of business analytics and optimization” din S. U. A. Participant la sesiuni, conferințe și congrese de profil din multe centre științifice ale lumii. Membru al: A. Ș. și al S. Ș. M. din România, al Societății Americane de Matematică, al

Rememorări nemțene

Societății pentru Matematică Aplicată (Philadelphia), al Societății Internaționale de Inginerie Optică (Washington), al Universității din Georgia (S. U. A.), al Societății Internaționale de Decizii Multicriteriale și al The Planetary Society (Pasa-

dena, SUA). Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț.

■ 20/1947 – n. **Leonard Rotaru**, la Valea lui Ion, Blăgești, Bacău, profesor, eseist. Absolvent al Facultății de Litere a Universității București. Carieră didactică: profesor (Zănești, Neamț și Piatra-Neamț), până la pensionare (2011). Titlul de „Profesor evidențiat” (1987), „Diploma și Trofeul de Excelență în Educație” (2010). Membru fondator al Revistei „Asachi”, (1991), coordonator al suplimentului „Didactica”. Colaborări: „Acțiunea”, „Apostolul”, „Ceahlăul”, „Conta”. (continuare în pag. 8)

Cărturari și monumente de limbă românească (II)

Lucrarea de căpetenie a mitropolitului Dosoftei este, așadar, *Psaltirea în versuri*, rodul celor peste 5 ani de muncă susținută de traducere a textului. Aceasta vede lumina tiparului la Iași, în 1673.

Fără îndoială, în scrierea operelor sale, Dosoftei a fost influențat de mediul în care a trăit, ca și de formația sa intelectuală, pe care a dobândit-o în condițiile de viață culturală a epocii sale, în zona de nord a Moldovei. Cu toate că numeroasele sale rude din străinătate ne-ar putea face să credem contrariul, pe tot parcursul vieții sale, el s-a manifestat ca o puternică personalitate românească; niciun aspect al biografiei sale nu lasă să se înțeleagă că ar fi venit în Moldova din altă parte: el era de aici, din Moldova, trăgându-se dintr-o familie moldovenească veche. Rudele sale apropiate aveau așezare statornică în Moldova: la Iași avea un nepot, la Suceava avea doi frați, iar la Roman avea o mătușă.

„*Smeritul Dosoftei moldoveanul*”, cum însuși semnează pe unele dintre manuscrisele sale, și-a iubit țara cu toată dragostea pe care o încăpea sufletul său. Astfel, după întâia pribegie (1673-1675), se întoarce în Moldova, în scaunul de mitropolit, astâmpărându-și sufletul însetat al celui care pribegeste.

Introducerea limbii române în biserică a fost una dintre preocupările de bază ale întregii activități a lui Dosoftei. Privită din perspectiva vieții poporului român, această permanență cărturărească nu poate fi limitată la nevoi strict religioase; amintim, în acest context, scrierile cronicarilor (moldoveni, mai ales), care vorbeau despre origini și despre latinitate, dar și despre limba vorbită de popor, care se impune, în secolele al XVI-lea, al XVII-lea și al XVIII-lea, ca limbă a culturii. Aceasta înseamnă că tipărirea de cărți bisericești în limba română devine nevoie stringentă pentru folosul și lumina născutului nostru rumânesc.

Traducând și tipărind *Psaltirea în versuri*, pentru folosul credincioșilor, Dosoftei spune că a urmărit „ca să poată fi mai mare-ndemnare către rugă”; el a pus-o în versuri „ca să poată atrage firea omului către cititul ei”. Astfel, prin strădania de a o întocmi „cum am putut mai frumos”, el a făcut operă literară.

Bun cunosător al poeziei populare, dar și talentat scriitor de versuri, Dosoftei și-a dezvoltat vocația poetică citind cărți din literatura română și cea a popoarelor ale căror limbi le știa. Desigur, el a cunoscut și unele traduceri străine în versuri ale *Psaltirii*. Dar, împerechind talentul său literar cu poezia populară, a tocmit acest adevărat monument de limbă românească. Departe de a fi o simplă traducere în versuri a unei cărți, lucrarea se înfățișează ca o operă de creație literară originală, reprezentând, de fapt, *actul de naștere a poeziei culte românești vrednică de acest nume*.

Ceea ce surprinde și astăzi pe cititorul lucrării lui Dosoftei – din perspectiva celor 350 de ani de poezie cultă românească – este forța titanică de a turna limba română într-o formă nouă a versului cult, efortul de a o face capabilă nu numai să traducă, ci și să re-creeze, cu mijloacele proprii, unul dintre monumentele capitale ale poeziei universale. *Psaltirea* este cartea în care toată gama sentimentelor umane se află cuprinsă, gravitând – aparent – spre un singur centru transcendent, dar reflectând, în fapt, întreaga realitate umană, sufletul omenesc cu toate meandrele lui.

350 de ani de la publicarea Psaltirii în versuri a lui Dosoftei

Ideea de a versifica psalmii și de a-i așeza pe melodii pentru a fi cântați nu este nouă; ea a fost îmbrățișată de francezi, de italieni și nu numai, dar ceea ce aduce nou mitropolitul moldovean este tocmai structura versurilor cu ritmica lor, cu lungimile de versuri și cu rimele pereche. Dosoftei realizează, astfel, cea dintâi *definiție* a tipului clasic al poetului român, așa cum o vor ilustra în secolele următoare autori precum Ion Budai-Deleanu, Costache Conachi, Ion Heliade Rădulescu, Mihai Eminescu și alții. Pentru asta era nevoie, pe de o parte, de o cultură considerabilă, în mai multe limbi străine, orientată spre orizonturi multiple, capabilă să fructifice sugestii și experiențe variate, iar, pe de altă parte, un puternic instinct al geniului poetic popular, o capacitate caracteristică de sinteză între universul de forme, ritmuri, expresii și culori al creației orale autohtone și substanța, tiparele poetice ale modelelor și surselor culte, asimilate din cuprinsul altor literaturi. Tocmai din acest motiv, *Psaltirea* constituie actul de naștere al poeziei culte românești!

Pentru a ilustra doar câteva dintre virtuțile artistice ale cărții, dăm câteva fragmente drept exemple:

„*Limbile să salte / Cu cântecele nalte, / Să strige-n țările / Glas de bucurie, / Lăudând pre Domnul / Să cânte tot omul.*” (Psalmul 46)

„*Ascultați acestea toate / Noroade, nemuri și gloate, / Să-mi înțeleagă cuvântul / Omul de pe tot pământul, / Bogătașii dimpreună / Cu mișei când s-adună / Să vă spun de-nțelepciune / Cu-nțelese de-nvățuri bune.*” (Psalmul 48)

Dosoftei are acea curgere mieroasă a limbii, unde materialitatea vorbei și densitatea ei dau mireasmă măhnirilor: „*Ascultă-mi ruga, Dumnezeu sfinte, / Și nu mă trece, ce-mi ia aminte! / Că-mi faci voie pentru grea ură / De sănt cu spaimă în cugetătură.*”

Căutând sensuri mai adânci ale versurilor, descoperim că întreaga creație este un veritabil dialog între om și Dumnezeu pe tema „*soartei*” omului în lume, o neliniștitoare alegorie a vieții și a morții; dialogul este întrerupt, uneori, de mari pasaje monologate; monologul psalmistului realizează exemplificarea unui destin colectiv dramatic: „*Doamne, sunt măhnit și trist cu totul.*” Din ritmurile inițiate de mitropolitul moldovean aveau să prindă glas, peste veacuri, ritmurile unor poeți moderni, precum Tudor Arghezi, Vasile Voiculescu și alții.

Unele pasaje ale *Psaltirii* lui Dosoftei circulă și astăzi, sub forma unor colinde de Crăciun. Exemplificăm cu o colindă din Transilvania, care dăinuie de pe la 1819 și care are la bază Psalmul 46: „*Tot omul acum să salte / Cu glas de cântări înalte, / Salte cerul și pământul, / Laudă la tot cuvântul / Să strige în cer țările, / Glas mare de bucurie. / Noi căutăm azi pre împăratul, / Căci ca dânsul nu e altul. / Întru cei de sus mărire / Și pe pământ păciuire / La toți oamenii să fie, / De acum până n'vecie.*”

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmăre din pag. 7)

Cărți: „Noțiuni și exerciții de limba română”, (colab.); „Biserica «Buna Vestire», Dărmănești, Piatra-Neamț”; „Dincolo de orice, rămâne nădejdea”.

■ 21/1868 – n. **Panaite Cliveț**, la Rediu, Neamț (d. 1948, Piatra-Neamț), publicist, profesor. A învățat la Școala Primară de la Biserica Domnească „Sfântul Ioan” din Piatra-Neamț; a intrat bursier la Liceul Național din Iași (1881), baccalaureat în 1888. La Universitate, a urmat, doi ani, matematica, apoi a trecut la Litere. Profesor la: Iași, Caracal, Câmpu-

lung Muscel, Râmnicu-Vâlcea, la Liceul de Băieți „Petru Rareș”, Piatra-Neamț, provizoriu, titular până la pensionare (1933). Între timp: prefect de Neamț (1909-1910; 1918-1919), a început construirea palatului administrativ, terminat

Rememorări nemțene

în 1912; deputat (1914-1918; 1931-1932) și senator (1922-1926; 1927-1928). Ca vicepreședinte al Organizației Județene a P. N. L., a contribuit la construirea de școli, cămine culturale, biserici, primării ș. a. Colaborări: „Adevărul”; „Îndrumarea”; „Opinia publică”; „Preocupări didactice”; „Școala nouă”; „Reformatorul”; „Universul”; „Viitorul”.

■ 23/1950 – n. **Gheorghe Radu**, la Ruginoasa, Neamț, profesor, publicist. A absolvit

Facultatea de Istorie a Universității din Iași (1974), profesor la Școala Generală din Boghicea, Neamț, apoi, a lucrat la Arhivele Naționale (arhivist, la Direcția Județului Bacău, până în 1981, director la Direcția Județului Giurgiu, pe aceeași funcție la Direcția Județului Neamț, până în 2002, în continuare, ca arhivist). Din 2003, muzeograf la Complexul Muzeal Județean Neamț. Debut publicistic (1978) în Revista „Ate-neu”, iar editorial (1984) cu „Îndrumător în Arhivele Statului Județul Neamț” (coautor). Au urmat două volume „*Catolicii din Județul Neamț: 1552-1900. Aspecte istorice și demografice*” și „*Catolicii din Județul Neamț în secolul XX. Aspecte istorice și demografice*”. Alte cărți: „*Minoritățile naționale din România: 1918-1925*”, (colab.); „*Basarabia, pământ românesc*” ș. a.

■ 24/1908 – n. **Hary Brauner**, la Piatra-Neamț (d. 1988, București), profesor universitar,

I. Am reajuns de curând în sediul Uniunii Scriitorilor din România și am descoperit, în holul instituției, un bust al profesorului Ștefan Cazimir. Mi-au venit instantaneu în minte două situații. Despre una am citit în stenogramele ședințelor Parlamentului din anii 1992-1996. O alta a fost trăită chiar de mine.

Textul la care mă voi referi este preluat de pe *site-ul* Camerei Deputaților și cred că nu a fost publicat în volumul *Răsete în Parlament*, colecția de discursuri parlamentare a reprezentantului Partidului Liber-Schimbist. Înainte de a-l reda aici, se cuvine să fac unele precizări, pentru a se înțelege contextul în care profesorul a rostit discursul respectiv.

Profesiunea m-a determinat să aflu cum au tratat parlamentarii chestiunea învățământului în perioada postcomunistă. Am constatat că au trecut prin ambele Camere ale Parlamentului trei legi importante: Legea învățământului nr. 84/1995, Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, Legea nr. 1/2011 (Legea educației naționale). Dezbaterile primei legi a început în legislatura 1990-1992 și s-a încheiat în penultima sesiune a legislaturii 1992-1996. Statutul personalului didactic a intrat în atenția aleșilor în ultima sesiune a legislaturii 1992-1996 și s-a votat în iulie 1997 (legislatura 1996-2000). Legea 1/2011 a trecut prin Parlament, în ședința comună a Camerelor, prin asumarea răspunderii de către Guvern, deci, fără nicio dezbateri. Din păcate, *site-ul* Camerei Deputaților pune la dispoziție, în format electronic, doar o parte din dezbaterile din Camera Deputaților și din Camera Superioară. Mă interesau contribuțiile universitarilor prestigioși, ale oamenilor de cultură, ale profesorilor din învățământul secundar și ale altor intelectuali la conceperea legilor învățământului. Îmi amintesc textul *Legile* scris de academicianul Nicolae Manolescu, senator în legislatura 1992-1996, text care dezvăluie grija intelectualilor din Parlament de atunci pentru acuratețea și pentru corectitudinea actelor normative: „Am asistat, nu o dată, la scene ilare în plenul Senatului, când proiectele pe cale a deveni legi conțineau erori juridice sau, pur și simplu, de formulare, de gramatică. Semnalându-i, într-o oarecare împrejurare, vicepreședintelui Senatului, Radu Vasile, care conducea ședința, că nu voi vota textul de lege cu pricina dacă nu elimină o virgulă dintre subiect și predicat, am primit următorul răspuns: «Hai să-i facem pe plac profesorului Manolescu și să scoatem virgulă!» (În paranteză fie spus, nu m-am putut abține și am replicat cam așa: «Nu e pe placul meu, e pe placul gramaticii.»)»

În același registru, consemnez și intervenția parlamentară a profesorului Ștefan Cazimir, din ședința Camerei Deputaților, din 2 octombrie 1996 (reluarea dezbaterilor asupra propunerii legislative privind Statutul personalului didactic): „Domnule președinte, Stimați colegi, Onorate fotolii goale, Un profesor de odinioară, urcându-se la catedră și observând că amfiteatrul era cam gol, a exclamat dojenitor: «Observ printre dumneavoastră pe unii care lipsesc!». În aceeași situație mă aflu și eu. Unii colegi lipsesc pentru că nu sunt pe listele de candidați, alții, dimpotrivă, pentru că sunt pe listele de candidați. Mă rog, fiecare după cum devine! Am venit la microfon pentru a cere înlocuirea sintagmei *cadre didactice*,

prezentă la alin. 1 și 2, prin expresia *personal didactic*, așa cum s-a adjudecat de altfel în multe articole anterioare. Și întrucât expresia *cadre didactice* va mai apărea de aici încolo în multe alte locuri, vezi de pildă art. 34, 37, 38, 40, 43 etc., vreau să relev de pe acum că ea reprezintă o venerabilă rămășiță a limbii de lemn, cu o vechime de jumătate de secol, care nu o face însă mai puțin vulnerabilă la o sumară privire critică. S-a spus la început «cutare lucrează în cadrul învățământului» sau «în cadrele învățământului», și tot astfel «în cadrele justiției», «în cadrele armatei» ș.a.m.d. De aici, din rațiuni de comoditate, s-a ajuns apoi, cu referire la persoane, la expresia «cadrele didactice», «cadrele militare» etc., dar formula rămâne vicioasă din start și, oricât de înrădăcinată ar fi în limbajul oral, ea nu

poate fi acceptată în limbajul legislativ. Va trebui s-o înlocuim pretutindeni cu sintagma «personal didactic» sau, eventual, «membri ai personalului didactic». Cu atât mai mult mi se pare inacceptabil singularul «cadru didactic», care transformă omul în obiect, cum de altfel s-a și izbutit în cursul unui lung interval de timp”. Stenogramele discuțiilor din ședința respectivă însumează 249 de pagini. Chiar și numai acest aspect ne dovedește cât de serioase au fost dezbaterile la acea propunere legislativă. (...)

Sărmana limbă română

II. Oricine predă în sistemul de învățământ preuniversitar, de stat, din România este obligat, prin lege, să se formeze continuu. Perioadele de formare se calculează în cincinale, începând cu anul definitivatului. În fiecare cincinal, fiecare profesor trebuie să adune 90 de credite. Creditele se obțin prin participarea la diverse cursuri de formare. Cele mai multe dintre acestea sunt costisitoare (250 de lei pentru 15 credite, 450 de lei pentru 30 de credite). Denumirile și tematicile cursurilor sunt, în opinia propunătorilor, foarte necesare: Management și leadership în educație; Profesor și Părinte AZI; REAL – Școala deschisă pentru toate vârstele; Management școlar prin instrumente digitale; Google educator nivelului I (Gen 1) – Intermediar etc. Pentru a scăpa de corvoada acestor cursuri, mulți profesori aleg să acumuleze creditele prin programe de masterat și de doctorat, iar foarte mulți aleg programele de conversie profesională. Aceste programe de conversie profesională sunt organizate, în fiecare an, de *n* universități, de la cele mai mari la cele mai mici, iar cele mai căutate specializări sunt *Limba și literatura română* și *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*. Așadar, profesori de diferite specializări – biologie, sport, desen, fizică, informatică etc. – pot deveni, după patru semestre de *conversie*, profesori de limbă și literatură română. Bunicul meu matern îmi spunea, în anii copilăriei, că voi ajunge directoare de școală și profesoară de matematică. N-am ajuns nici una, nici alta. Fiindcă n-am vrut, respectiv fiindcă n-am avut talent. M-am întrebat de multe ori de ce îmi spunea că voi deveni profesoară de matematică și nu profesoară de limbă română. În ultimii ani am aflat răspunsul. Pentru că bunicul meu gândea cum gândește majoritatea. Limba română poate fi predată de oricine, fiindcă limba română este știută de toată lumea... Profesorii cu adevărat deștepți sunt profesorii de matematică sau de alte discipline. Și astăzi, dacă este întrebat, bunicul meu răspunde că nepoata lui este profesoară de matematică. Totuși, Nichita Stănescu scria că „Frumusețea lucrurilor concrete nu poate fi decât exprimată în limba română.”. Pentru mine, limba română este cea mai importantă.

(N.R. – Preluare după *Mozaic*, România literară nr. 3/2023)

Alexandra Florina MĂNESCU

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

folclorist, etnomuzicolog. Student la Conservatorul din București, în paralel, la Facultatea de Litere și Filozofie. Secretar al Arhivei de Folclor de pe lângă Societatea Compozitorilor, numit de Constantin Brăiloiu (1927). Inclus de Dimitrie Gusti în echipa de cercetare sociologică monografică în satul Drăguș (1929). A înregistrat circa 5.000 de melodii, cu un fonograf. A fost consilier muzical la Societatea Română de Radiodifuziune (1944-1949), a înființat Institutul de Folclor (1948), sef al catedrei de folclor la Conservatorul din București (1949); a întemeiat Orchestra de Muzică Populară „Barbu Lăutaru”. Arestat și implicat în procesul Pătrășcanu, condamnat la 15 ani închisoare, a executat 12. Are o vastă operă: studii, compoziții, exegeze muzicale și de folclor.

■ 24/1938 – n. Rodica Teofănescu-Cocan, la Stroiești, Botoșani, profesoară, proza-

toare, eseistă. În copilărie, a locuit cu părinții la Girov, Neamț. După absolvirea Facultății de Filologie a Universității București (1959), a predat limba și literatura română la Colegiul de Informatică din Piatra-Neamț până în 1995. A debutat

Rememorări nemțene

în „România literară” (39/1972) cu proză scurtă. Activitatea literară îi va fi apreciată și cu Marele Premiu la Concursul Național de Proză „Mihail Sadoveanu” (1996). Volume: „Lumini pe Valea Cracăului. Girov – oameni și tradiții”, 2003; „Jurnalul unui creștin”,

2005; „Sedentarii”, roman, 2010.

■ 27/1958 – n. David Alexandru, la Piatra-Neamț, (pseud. lui Mihai C. Constantin), absolvent al Facultății de Istorie și Patrimoniu, Sibiu. Debut publicistic în „Familia” (1981). Colaborări: „Albatros”; „Asachi”; „Ateneu”; „Convorbiri literare”; „Haiku”; „Luceafărul”; „Tribuna”; „Tomis”; „Lumina” (Serbia), „Apokalipsa” (Slovenia) ș. a. Cărți: „Geografii suprapuse”; „Ideograme”; „Căderea din baobab sau Sinucigașul din arborele genealogic”; „Calea-13 poeme zen”; „Vitrării însingurate”; „Vechi felinare/Old Street Lamps”; „The moonlight shadow” ș. a.

(N. R. – Prelucrare după *Personalități ale culturii din județul Neamț, un calendar alcătuit de Constantin Tomșa*, Editura Crigaru&Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

88 de ani de la nașterea lui Grigore Vieru

Un poet al nobleței sufletești

(14 febr.1935 – 18 ian.2009)

• *Cuvânt de omagiere, rostit pe 14 februarie 2005 la solemnitatea de conferire a titlului onorific de Doctor Honoris Causa poetului Grigore Vieru*

Este deosebit de impresionantă celebrarea aniversării de 70 de ani ai poetului Grigore Vieru și conferirea, cu această ocazie, a titlului onorific de Doctor Honoris Causa al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

Momentul este cu atât mai semnificativ, cu cât Grigore Vieru a absolvit această instituție și are ceva crengian în firea lui: cântă în poezia sa copiii, mama, viața, moartea. Vlad Ciubuciu, reconstituind arborele genealogic al poetului, ajunge la concluzia că „Grigore Vieru este copilul cel mare al neamului”, adică un frate al copilului din noi, fără de care am fi lipsiți de inocență, de candoare și de lumină. Aici, la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, tânărul poet și-a cristalizat gândurile, de aici i-a venit inspirația, ca să o strecoare, mai apoi, în inimile copiilor ca și marele povestitor din Humulești. Atâta doar că Nică al lui Ștefan a Petrei citea ceaslovul liber, iar Grigore Vieru, ca și colegii săi de generație, îi citea pe Eminescu, Creangă sau Coșbuc printre „crăpăturile băncilor de brad” (S. Vangheli), publicistica lui Eminescu fiindu-i, după propria-i mărturisire, primul tratat de istorie a românilor.

Pentru noi, crengiștii, Grigore Vieru este pedagogul spiritualității naționale.

Am crescut și ne-am maturizat cu cărțile lui: de la *Alarma, Muzicuțe, Făguraș* sau *Albinuța la Numele tău, Fiindcă iubesc, Taina care mă apără, Rădăcina de foc, Strigat-am către Tine*. Prin ele trăim cele mai profunde sentimente omenești: fiorul copilăriei, dragostea maternă, iubirea. Grigore Vieru este, cum s-a spus, poate unicul poet din literatura română care a cântat, cu atâta ardoare, mama. Mama în poezia lui Grigore Vieru este chipul emblematic al universalității sau, cum zice poetul: *Iarba știe cum te cheamă / Steaua știe ce gândești...*

Grigore Vieru a fost acuzat de naționalism, tradiționalism, sămănătorism, mioritism etc. Cazul ne amintește de T. Arghezi, care, după ce fusese recunoscut drept un al doilea Eminescu, „luminând ca un bolid” (G. Călinescu), tot atât de repede fusese acuzat de orice. Opera însă a rezistat pentru că era inedită. Poezia lui Grigore Vieru, simplă și accesibilă,

are, de asemenea, tainele ei inepuizabile. Mare parte din aceste taine, „partea de aisberg”, se află sub apele ingenuității, în lirismul de tip (anti)bacovian, într-o cultură a sensibilității ce-și are sorgintea în aforistica populară. Indefinibilă este totuși metafizica lui Grigore Vieru. Poetul refuză atmosfera apocaliptică bacoviană, dar nici nu condamnă moartea ca T. Arghezi. El o umilește ori o umanizează. Gândirea poetică a lui Grigore Vieru este una interogativă. În cartea *Strigat-am către Tine* întâlnim următoarea întrebare: „Cine știe dacă moartea este sau nu partea noastră de cer și lumină; cine știe dacă sufletul nostru nu este și el mușchiul verzui de pe cruce”.

Mircea Eliade vorbea despre *hierofanie*, despre *coincidentia oppositorum*, despre cele două timpuri – *sacru și profan*. Ca să trăiești fiorul sacralității în această viață, ca să nu rămâi cu speranța de a-l cunoaște doar dincolo de moarte, trebuie, intuia gânditorul, să dai dovadă de talent. Grigore Vieru pare să aibă premoniția dantescă a începutului edenic. Poezia lui izvorăște dintr-o undă vibratoare a unei trăiri specifice ce are caracterul unui surâs primar de prunc, de unde și titlul uneia dintre poeziile sale – *Ca prima oară*, în care trăim, împreună cu autorul, sentimentul irepetabilității: *Merg pe pământ / Și sun ca vioara. / Toate îmi par că sânt / Prima oară. / Ca un copil / Aștept dimineața, / Până la lacrimi / Mi-e dragă viața.*

Grigore Vieru - portret de Adina Romanescu, 2020

// Orice splendoare / Mă doare, / Mă doare această floare / Și frumusețea ta, / Și frumusețea ta! / Și această zi / Ce mâine nu va mai fi, / Nu va mai fi. // Înfiorat spun mamă și tată / De parcă-mi vād părinții / Prima dată. / Ca un copil / Aștept dimineața, / Până la lacrimi / Mi-e dragă viața.

Prin taina luminătoare de cuget a poeziei, Grigore Vieru promovează un adevărat cult al frumuseții sufletului. El a făcut din lirica sa un mod de existență.

E un merit care se înscrie atât de frumos în pagina sărbătoririi de astăzi.

Timofei ROȘCA

CALENDAR – februarie 2023

0 1. **LUCHIAN, Ștefan** (1 feb. 1868 – 7 iun. 1916) – 155 de ani de la nașterea pictorului;
06. **ARGETOIANU, Constantin** (3 mart.1871 – 6 feb. 1953) – 70 de ani de la moartea omului politic;
07. **MORUS, Thomas** (7 febr. 1478 – 1535) – 545 de ani de la nașterea savantului umanist englez;
08. **VERNE, Jules** (8 febr. 1828 – 24 mart. 1905) – 195 de ani de la nașterea scriitorului francez;

10. **BRECHT, Bertolt** (10 febr. 1898 – 14 aug. 1956) – 125 de ani de la nașterea dramaturgului german;

13. **WAGNER, Richard** (22 mai 1813 – 13 febr. 1883) – 140 de ani de la moartea compozitorului german

15. **MOLIÈRE (J.P. Poquelin)** (15 ian. 1622 – 17 febr. 1673) – 350 de ani de la moartea dramaturgului francez;

18. **KAZANTZAKIS, Nikos** (18 febr. 1883 – 26 oct. 1957) – 140 de ani de la nașterea scriitorului grec;

19. **COSTIN, Miron** (19 feb.1633 – dec.1691) – 390 de ani de la nașterea cronicarului;

22. **MUȘATESCU, Tudor** (22 febr.1903

– 4 nov.1970) – 120 ani de la nașterea dramaturgului și romancierului;

22. **SCHOPENHAUER, Arthur** (22 febr. 1788 – 21 sept. 1860) – 235 de ani de la nașterea filozofului german;

25. **GOLDONI, Carlo** (25 febr. 1707 – 6 febr. 1793) – 230 de ani de la moartea dramaturgului italian;

26. **PETRICEICU HASDEU, Bogdan** (26 feb. 1838 – 25 aug. 1907) – 185 de ani de la nașterea scriitorului;

27. **IRIMESCU, Ion** (27 feb. 1903 – 28 oct. 2005) – 120 de ani de la nașterea sculptorului.

Red.

Profesorul Alexandru Moșanu – promotor al românismului în Republica Moldova

Profesorul Alexandru Moșanu a fost un excelent cercetător al Istoriei Românilor, un profesor erudit, stimat de studenți, doctoranzi, colegi, a fost un om politic care a avut un rol deosebit în Mișcarea de Renaștere Națională a românilor basarabeni și în despărțirea lor de imperiul sovietic. (...) Deocamdată nu a fost redactată/publicată o biografie a Profesorului, nu au fost adunate toate articolele într-un volum, nu s-au întreprins încă suficiente acțiuni menite să-i înveșnicească memoria. Iată de ce este important să scoatem în evidență cele mai importante etape ale vieții și activității Profesorului Alexandru Moșanu. Mulțumim și pe această cale redacției revistei „Limba Română” pentru interesul manifestat față de înaintașii noștri.

Alexandru Moșanu s-a născut la 19 iulie 1932, în satul Braniște, județul Bălți, România. În 1939 a fost înscris la școala primară din sat. Dar, la 28 iunie 1940, a-tot și a-toate „eliberatoare” Rusia (URSS) ajunge cu tancurile la Prut și impune României o nouă frontieră. Din Autobiografia sa oficială deducem că după absolvirea Colegiului pedagogic din Bălți, din 1952, Alexandru Moșanu a urmat Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Moldova, apoi, aproape două decenii (1957-1976), a activat în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, deținând funcțiile de cercetător științific inferior (1957-1966), secretar științific (1966-1970), cercetător științific superior (1970-1976).

Alte două decenii (decembrie 1976 – iunie 1997) a activat în cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova (USM) în calitate de lector superior, de conferențiar, apoi de profesor (1976-1980). A fost ales șef al Catedrei de istorie contemporană universală (1980-1990), decan (1989-1990). Profesorul Alexandru Moșanu a contribuit la pregătirea unei pleiade de istorici, știind să-i în-

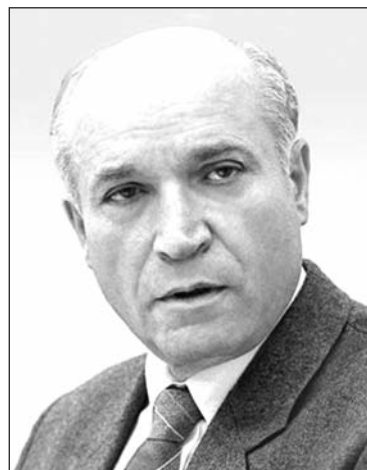
drume și să-i sprijine pe tinerii capabili, mulți dintre ei și-au format o conștiință națională clară și au ocupat o poziție activă în viața socială. (...)

În perioada regimului totalitar-comunist, Moșanu a fost supus, în câteva rânduri, maltrătarilor politice. La 15 septembrie 1970, a fost „ascultat” la ședința Biroului CC al PCM, fiind „criticat” pentru comiterea unor „greșeli” politice grave în reflectarea realităților politice din România din anii 1944-1970 și destituit din funcția de secretar științific al Institutului de Istorie, pe motiv de naționalism. „Subversive” s-au dovedit a fi și prelegerile ținute în fața studenților în sălile de curs. (...) În 1989, împreună cu alți colegi de la USM, a fost acuzat pentru activitatea sa de mobilizare a tineretului studios și a profesorilor la lupta împotriva politicii antinaționale a conducerii de partid din Moldova.

La sfârșitul anilor '80 ai secolului trecut Alexandru Moșanu s-a încadrat activ în Mișcarea de Renaștere Națională. A făcut parte din grupul de inițiativă al Mișcării Democratice pentru Susținerea Restructurării, a participat la primele manifestări democratice ale studenților și profesorilor de la USM, la mitingurile și demonstrațiile de masă, la acțiunile de pichetare ale CC al PC din Moldova. A contribuit la constituirea Frontului Popular din Moldova, fiind ales în organele de conducere ale acestei mișcări. De asemenea, a avut o mare contribuție la convocarea Marii Adunări Naționale din 31 august 1989, la care s-a pledat pentru limba română și alfabetul latin. (...)

La sfârșitul anilor '80 – începutul anilor '90 ai secolului trecut, în fața istoricilor din Republica Moldova apăruse problema denumirii disciplinei *istoria* predată în instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar. Unii istorici au propus „Istoria Moldovei”. Apărea întrebarea „Care Moldova? A Principatului medieval Moldova? Sau a RSS

Moldovenesti?” Alți istorici au propus „Istoria plaiului natal” etc. Și atunci Profesorul Alexandru Moșanu a convins specialiștii în domeniu: corect este „Istoria Românilor”. În situația în care un popor este divizat în mai multe state, în așa caz este studiată istoria neamului, a poporului. Astfel, istoricii din Chișinău, dar și colegii lor din republică, inclusiv o bună parte din istoricii alolingvi, au acceptat denumirea de Istoria Ro-

mânilor. Ceva mai târziu, Academia Română a scos de sub tipar edițiile academice ale trecutului poporului nostru, numite Istoria Românilor.

În calitate de deputat, președinte al comisiilor parlamentare și președinte al Parlamentului, Alexandru Moșanu a contribuit la decretarea Tricolorului ca drapel de stat și a Steimei Republicii Moldova. De asemenea a avut un rol deosebit de important în pregătirea și desfășurarea, între 26 și 28 iunie 1991, la Chișinău, a Conferinței științifice internaționale „Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele sale pentru Basarabia”, prezentând raportul de bază la acel memorabil for științific. Cu competența profesională care-i era caracteristică, a expus succint soarta dramatică a românilor dintre Prut și Nistru pe parcursul a circa două secole: în 1812 Basarabia devine victima expansionismului rusesc, istoria repetându-se în 1940,

când, în urma înțelegerilor secrete dintre Hitler și Stalin, Basarabia, nordul Bucovinei, Ținutul Herța, precum și câteva insule de la Gurile Dunării au fost răpite de sovietici, iar populația din aceste teritorii, majoritar românească, a trecut din nou prin încercări deosebit de tragice – teroare, înfometare, colectivizare în masă a țăranilor, deportare în Siberia etc. (...)

Într-o situație politică foarte complicată, Alexandru Moșanu a condamnat cu fermitate pucii de la Moscova din august 1991, a pregătit și a condus Marea Adunare Națională din 27 august 1991, participând, alături de alți deputați, la elaborarea Declarației de Independență a Republicii Moldova.

Profesorul Alexandru Moșanu a pledat vehement pentru lichidarea consecințelor nefaste ale pactului Ribbentrop-Molotov, a combătut concepțiile neîntemeiate ale istoriografiei sovietice referitoare la existența „poporului moldovenesc” deosebit de cel român și a „limbii moldovenesti” diferită de cea română.

Prin cuvântul scris și rostit, Alexandru Moșanu a pledat pentru reabilitarea adevărului istoric despre unitatea românească, despre caracterul românesc al Basarabiei. Constantă și consecventă a fost poziția sa și în ceea ce privește predarea în învățământul de toate gradele din Republica Moldova a obiectului „Istoria românilor”.

Recunoscându-i-se înalta calificare științifică, în 1993, a fost ales Membru de Onoare al Academiei Române. A fost (din 1997) fondator și redactor-șef al revistei de istorie și cultură „Destin Românesc”. Distribuția în toate zonele populate de români, pentru înalta ținută științifică, pentru devotamentul față de problematica basarabească și cea pan-română, publicația a fost înalt apreciată de specialiștii din domeniu. (N.R. – Revista *Limba Română*, nr. 7-12, anul 2022)

Anatol PETRENCU

Moroșanu, la Parlament

A fi profesor este o vocație dumnezeiască...

• Interviu cu profesoara Liliana Ciubatii

Dacă ar fi să faceți un bilanț al anilor petrecuți la catedră, ce notă i-ați acorda profesoarei Liliana Ciubatii?

– Activitatea mea în școală numără 25 de ani. Să o materializez printr-o notă, ar însemna să fac o analiză a tuturor lecțiilor predate, a situațiilor rezolvate și a celor rămase în umbră, a rezultatelor obținute și a celor așteptate, a succeselor și eșecurilor personale și ale elevilor mei. Prefer să fac o analiză a cunoașterii de sine prin evaluarea cunoștințelor, abilităților, caracterului, a modului în care sunt percepută din exterior și încrederea de a mă uita în ochii celor din jur.

Mă bucur de rezultatele discipolilor mei. În fiecare an am avut elevi premiați la etapa raională a olimpiadelor la fizică și chimie. Elevi care au fost delegați și la olimpiadele republicane la disciplina fizică și Științe-juniori. Participarea lor a fost modestă, dar importantă atât pentru mine, cât și pentru acești tineri.

Analizându-mi experiența, înțeleg că aceasta este practic inseparabilă de personalitatea mea. Cu alte cuvinte, n-am copiat-o, ci m-am străduit să rămân întotdeauna eu însumi, adică să fiu un pedagog bun.

– *Apropo de nota pe care v-o acordați, cât de importante sunt pentru dvs. calificativele pe care vi le atribuie elevii? Aveți o poreclă?*

– Pentru mine contează atitudinea elevilor față de disciplinele care le predau, starea lor de bine la lecții

Profesoara Liliana Ciubatii este director al gimnaziului „Grigore Vieru”, din satul Pererita, Republica Moldova. Născută în familia profesorilor Nicolai și Zinaida Gheciu, Liliana urmează Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de biologie și pedologie, specialitatea profesoară de biologie și chimie (1991-1997) și un program de recalificare la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de fizică, specialitatea profesoară de fizică (2012-2013). După absolvire, din 1998, este încadrată ca profesoară de chimie și fizică în gimnaziul „Grigore Vieru” din Pererita, unde a fost și director adjunct pentru instruire (2016-2021), înainte de a fi director al acestei instituții. În prezent este deținătoare de grad didactic unu la disciplina fizică. Despre experiența profesională, performanțele în domeniul educației, implicarea în proiecte internaționale – și recunoașterea lor –, detalii în interviul alăturat. (Red.)

frumoase dintre toate. Elevii îmi dau putere creativă și dorința de a lucra, și asta mă motivează.

– *Care credeți că sunt slăbiciunile fundamentale ale școlii noastre? Dar punctele ei cele mai tari? Puteți argumenta aplicat pe specialitatea pe care o predăți?*

– Școala este un loc în care multe lucruri se fac incorect pentru elevi și pedagogi. Atâta timp cât învățământul din Moldova va pune accent pe calitatea studiilor, dar nu pe calitatea personalității elevului, eficiența predării și învățării în școală va rămâne scăzută. Umplerea creierului unui copil cu cunoștințe goale, dar extinse, nu înseamnă creșterea și educarea unui om pregătit pentru a se încadra în societate. Străduința în a fi cel mai bun la toate materiile nu se va transforma în dorința de a sluji comunității care l-a educat.

Interdisciplinaritatea este o idee bună, dar încă nu funcționează, sau nu știm noi să o aplicăm. Rezol-

și deschiderea lor către un dialog sincer. Este deosebit de plăcut să văd cum unui elevi se îndrăgostesc de chimie și fizică. Ca urmare, încep să înțeleagă aceste științe, care nu sunt pe măsură oricui. Desigur, nu toată lumea împărtășește același sentiment, și nu mă aștept ca toată clasa să alerge cu sufletul la gură spre facultatea de fizică și chimie, dar și aceștia mă ascultă cu plăcere, ceea ce înseamnă că vor învăța măcar ceva. Tinerii care și-au dat mai multă străduință au ales domeniul cum ar fi biofizica și medicina. Sunt mândră de ultimii, dar port respect pentru toți elevii și simt că și ei nu sunt indiferenți față de mine.

De poreclă n-am auzit. Chiar dacă am una, sunt sigură că sună frumos.

– *Sunteți o persoană emotivă? S-a întâmplat să aveți de suferit consecințe grave ale emoțiilor dvs.?*

– Acum sunt o persoană mai puțin emotivă față de cum am fost cândva. Îmi făceam griji pentru cel mai mărunț lucru. Cu vârsta am învățat să mă stăpânesc în anumite situații, să nu reacționez la manifestările emoționale ale unor persoane neimportante, să trec peste cuvintele neplăcute la adresa mea și să fiu rezistentă la critică. Mi-am creat o ambianță în care arăt potrivit și natural și în care spectrul reacțiilor și emoțiilor personale sunt normale și funcționează în favoarea mea. Nu-mi amintesc să fi suferit grav din cauza emoțiilor, poate am fost un pic tristă și dezamăgită.

– *Ce v-a determinat să alegeți școala? Tradiție, vocație sau întâmplare?*

– Părinții mei sunt profesori. În exemplul lor am văzut cât de grozav

este să fii admirat, respectat și iubit de copii, dar nu fac parte din categoria oamenilor care au visat să devină pedagogi încă din copilărie. Am ales Facultatea de biologie și pedologie din îndemnul părinților. Inițial, eram sigură că mă voi dedica științei. Mă simțeam grozav când îmbrăcam halatul alb și intram în laboratoarele de anatomie, fizică și chimie. Mă dedicam acolo ore întregi, fără a simți oboseală sau foame, până completam lucrarea practică cu toate datele de la măsurări sau investigații, calcule și concluzii. Dar apoi, la sfârșit de facultate, când am fost antrenată în practica pedagogică, mi-am dat seama că mă interesează nu doar să fac cercetări și să scriu articole, ci și să aduc aceste cunoștințe copiilor. Așa am ajuns la școală.

N-a fost o întâmplare, a fost alegerea mea conștientă. Acum sunt mulțumită de profesia mea, pentru că este una dintre cele mai nobile și

varea unei probleme la fizică sau chimie implică cunoștințele matematice. Dacă elevul a scris corect datele problemei, a transformat unitățile de măsură în sistemul în care va lucra, a utilizat corect formulele de calcul, de ce aș evalua și calculele matematice? Oare aceasta nu este o competență de la altă disciplină? În acest caz un elev care nu stă bine cu matematica, riscă să nu-și primească o notă de 10 meritată la fizică.

Proiectele STEAM care le propunem elevilor în scop de cercetare sunt și ele superficiale și nu aduc pic de mulțumire elevilor. Idei copiate, împrumutate, în cele mai dese cazuri rămase la nivel de teorie. Elevul trebuie să facă cercetări și descoperiri la lecții sau în cadrul unui cerc, dar neapărat în laborator, ghidat direct de profesor.

În concluzie: să nu mai convingem elevii că toți anii de școală se

A fi profesor este o vocație dumnezeiască...

reduc la pregătirea pentru examenele de absolvire. Să nu-i clasificăm după notele care le primesc la școală. Iar pedagogul să nu-l mai îngropăm în mormane de hârtii și să-i oferim siguranța că este protejat de lege.

Personal manevrez între toate aceste capcane enumerate mai sus, obținând un fel de eficiență a lecțiilor predate. Nu sunt disperată și nu cred că nu se poate face nimic. Nu contopesc granițele, folosesc diplomația, îmi rezerv spațiul și timpul. Mă pot acomoda în timp scurt la mulțimea reformelor propuse de Minister, astfel ca să nu fie afectat elevul. Știu din experiență, chiar și din școala modernă de astăzi poate crește ceva bun.

– Care ar fi primele trei decizii pe care le-ați lua dacă ați fi pentru o zi ministrul educației?

– Este greu să mă imaginez ca ministru al educației și, probabil, acest lucru este legat în primul rând de mulțimea problemelor care există în acest domeniu.

Apoi, după părerea mea, deciziile luate de o persoană, care se va afla doar o singură zi în această postură, nu-și au rostul. Aș avea, totuși, câteva gânduri. Un ministru al educației ar trebui să viziteze toate instituțiile de învățământ din țară și să comunice direct cu pedagogii, părinții, elevii, aprofundându-se în problemele acestora, oferind ocazia de exprimare a votului în cazul reformelor și inovațiilor în domeniul educației.

Lucrând cu copiii, mi-am dat seama cât de mare este rolul autorității morale a profesorului, așadar, în fața copiilor trebuie să ajungă doar oameni care sunt cu adevărat „obsedați” de această meserie, pedagogi de vocație, care au să treacă examene serioase înainte să ajungă la catedră.

Cum vă reînprospătați forțele?

– Uneori mă trezesc în fața pericolului de epuizare a puterilor, dar mi-am dezvoltat acel instinct de autoconservare și capacitatea de a manevra situația, care, cu tot devotamentul pentru profesie, nu-mi permit să mă uez. Se întâmplă să intru pentru ceva timp în prima și chiar a doua fază a epuizării, cum ar fi oboseala, apatia, indiferența, dar întotdeauna găsesc o modalitate de a-mi reface forțele și de a nu ajunge la acea etapă ireversibilă în care toți elevii și colegii imi vor părea dușmani. Important este și simțul momentului pentru o pauză. În acest sens mă ajută muzica, lectura, plimbările, dar reînprospătarea ideală este îmbrățișarea soțului meu.

– Dincolo de cantitatea de informație pe care sunteți obligată să o transmiteți prin programa școlară, încercați să lucrați și asupra caracterului elevilor dvs.? Cu ce rezultate? Sunteți temută sau iubită?

– Încerc să fiu atentă la trăsăturile individuale ale elevilor, să caut legătura între comportamentul observat și lumea interioară a acestora, să identific motivul pentru care unele trăsături ale caracterului le-ar putea afecta viitorul, dar niciodată n-am avut intenția să modific radical un caracter. Ce pot face, este să le demonstrez încredere, respect, să le cer sfatul sau ajutorul, să-i încurajez și apreciez permanent, să le vorbesc calm și să le zâmbesc de fiecare dată. Astfel, copiii devin mai responsabili, mai disciplinați, mai siguri în puterile proprii, mai îndrăzneți și mai buni. Dacă un elev, care refuza orice activitate în timpul lecției, într-o zi începe să asculte cu atenție tema, consider că este un rezultat. Sunt iubită de elevi, așa simt.

– În ce relație sunteți cu modelul dvs. de dascăl?

– A fi profesor este o vocație

Întotdeauna m-am străduit să mă raportez cu o deosebită grijă față de modelele pe care le-am găsit pe parcursul acestor ani. În primul rând mă gândesc la părinții mei, care au fost și sunt temelie neclintită a imaginii transcendente a pedagogului. E imperios necesar să accentuez că raportarea la „arhetip” se poate face prin urmarea exemplului și prin imitare, adică o apropiere mai intimă printr-o dedicație specială pentru cel/cea care îți însuflă putere.

Mereu am urmărit să preiau unele liante din ansamblul calităților modelului și să nu fiu sub nicio formă o copie în uzură a modelului meu.

– Cu ce performanțe vă mândriți, dincolo de activitatea de la catedră?

– Împreună cu elevii și colegii am fost și sunt implicată în diverse proiecte educaționale: proiectul „Green School”, în parteneriat cu Asociația Obștească „Pro cooperare regională”; proiectul „Educație fără frontiere”, în parteneriat cu școala Robert Shuman din Soissy-sous-Montmorency, Paris, Franța; concursul internațional „Împreună cu Hristos prin lume în mileniul III”, în parteneriat cu Colegiul național pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca, România; concursul internațional „Caragiale între trecut, prezent și viitor”, în parteneriat cu Școala gimnazială Ștefan cel Mare, Galați, România; proiectul internațional „Spune-mi o poveste pentru suflet” inițiat de gimnaziul nostru; proiectul educațional local „Școala și familia fac echipă”, în parteneriat cu părinții elevilor și care este în derulare.

În anul 2011 am câștigat Premiul Mare și titlul de „Pedagogul

anului” în cadrul concursului raional cu același nume.

Fac parte din comisia raională de evaluare a manualelor școlare la disciplina fizică.

Am absolvit cursul „Management educațional. Implementarea standardelor de competență profesională ale cadrelor manageriale din învățământul general”, organizat și desfășurat de Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova.

Sunt încadrată în Programul de formare și analiză tranzacțională, inițiat de Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova în parteneriat cu ERIKS Development Partner și CIDDC.

O performanță subtilă este și faptul că fiul meu a ales să fie medic, un domeniu omolog celui pe care îl profesez de atâția ani.

– Ați vrea să adăugați o întrebare la care ați fi dorit să răspundeți? Care ar fi motto-ul dvs.?

– Misiunea mea începe prin penetrarea extremităților lumii acesteia, încercând să vin cu explicații în fața elevilor mei despre ceea ce trăim, ceea ce simțim, despre ceea ce ne înconjoară și se desăvârșește prin aceea că elevii mei trec din starea senzitiv-afectivă de abordarea a lucrurilor în starea practico-rațională, ceea ce îi împlinește pe unii care sunt în căutarea descifrării realității pe care o trăim. Așadar, scopul meu prioritar ca pedagog este nu doar să informez, ci și să formeze caracterele elevilor mei, care peste ani vor reuși să ajungă să cunoască „Adevărul” și astfel printr-o întoarcere vor fi recunoscători celor care au stat în spatele atâtor căutări și au încurajat să lupte până la final, printre ei voi fi și eu!

A întrebat Angelina BEGU

– Vrând-nevrând, indiferent de timp sau de tipul școlii, desfășurarea procesului de învățământ presupune un anumit tipic, ca să nu zic anumite clișee. Reușiți să le biruiți?

dumnezeiască, pentru că suntem responsabili atât în fața oamenilor, a societății, cât și al lui Dumnezeu pentru caracterul pe care îl nutrim încă din școală;

În copilărie, eram absolut sigură că, dacă m-aș fi născut stâlp de telegraf, aș fi avut puterea să ies din neclintire și să vorbesc cu oamenii de pe stradă. Chiar mi-am lipit obrazul de unul dintre încăpățânatele cilindre de beton și i-am șoptit că e timpul să-și iasă din piele și să trăiască și el. Îi priveam, pe toți, cu un soi de complicitate și cred că le mai și făcăm din când în când cu ochiul, ca să le dau un imbold, să le împrumut ceva curaj.

Acela era toiu devenirii mele, punctul în care credeam că energia mea vitală poate să scoată obiecte din neclintire sau transforma cele mai placide lucruri în ființe expresive. Un timp de grație, în care te simți conectat cu toată materia, când observi total în simultaneitatea lui și nimic nu pare secundar sau ordonat în perspectiva pragmatică a vreunei priorități.

Nu știu câți părinți sunt conștienți de forța copiilor sau cât din energia lor uimitoare se pierde odată cu vârsta sau cu educația. La naștere, creierul este capabil de conexiuni neuronale cu infinit mai multe decât îi rămân individului, ulterior, în modul său de operare. Neaccesate sau neîntărite, multe din potențialele „autostrăzi” ale minții se închid după o vreme. Rămân acelea pe care părinții sau școlile le-au construit anterior, le sunt familiare sau funcționale – o structură stabilizată cultural și transmisă prin stereotipuri, din inerție. Pe acest schelet, copilul învață să improvizeze, să integreze propriile experiențe, să devină el însuși sau să își construiască o luptă nouă de privit viața și interpretat sensul negocierilor cu ea.

Aici intervine echilibrul între constrângeri și libertăți – întâlnirea dintre ceea ce i se cere și cine este copilul, pe interior. Părinții au așteptări de la copii, societatea are așteptări, statul are așteptări, biserica are așteptări, școala are așteptări, profesorii au etc. În interiorul atâtor delimitări, fiecare copil trăiește în mod unic realitatea, simte și se dezvoltă, animat pe dinăuntru de lumina sub care s-a născut.

Sistemele educaționale sunt articulate, peste tot în lume, pe o axă între acești doi poli, iar măsura în care didacticele țin mai mult de constrângeri sau de libertăți e dată de cultura fiecărui popor. Țările asiatice – de pildă, au recuperat decalaje imense aplicând filozofia muncii colective disciplinate, în timp ce europenii au înflorit în pedagogiile tip Montessori – cu accent pe individ și capacitatea lui unică de construire a realității. Chiar și de pe poziții complet diferite, cert este că ambele modele au reușit să se mențină competitive, chiar dacă unul a pedalat pe productivitate, iar celălalt, pe inovație și creativitate. Asta, ca să răspund părinților care își forțează copiii întru cunoaștere și care spun că, totuși, restricțiile, frica și pedeapsa funcționează.

Realitatea este că poți ajunge să fii performant luând două căi total diferite – fie una a constrângerii, fie a căutărilor libere. Poți face – aparent – o treabă bună și mânat de la spate, și animat de cele mai autentice motivații interioare. Există școli drastice și tradiționale ale căror performanțe sunt sensibil egale cu cele care cultivă creativitatea și exprimarea opțiunilor în cunoaștere. Adică și unele și altele produc, la capătul liniei, comportamente pozitive, testabile, observabile.

Este însă rezultatul observabil al învățării un indicator suficient pentru calitatea ei? Este orice individ de nota 10 și unul capabil să se adapteze pentru lumea de mâine, să se reinventeze, să o ia de la capăt când competențele pentru care s-a pregătit nu mai sunt valabile? Adică, dacă ne-am uita pe dinăuntru tuturor acestor copii de nota 10 am găsi încă, acolo, o flacăra vie? O putere mai presus

de notele frumoase și de aplauzele tuturor actorilor sociali care au conspirat la realizările lui?

S-au făcut la un moment dat interviuri cu câteva zeci de mari inovatori și lideri ai planetei – oameni care au transformat lumea în jurul lor prin idei îndrăznețe și forță uriașă de tracțiune a semenilor. Câțiva teoreticieni ai educației au vrut să afle povestea copilăriei lor și să-și explice un numitor comun de influențe care ar fi contribuit cumva la ce sunt ei acum. Concluziile s-au oprit mai ales la părinții lor, care au fost, se pare, niște măștri ai echilibrului între interdicțiile și libertățile acordate copiilor lor: în interiorul unei rutine zilnice clare, aceștia au fost plimbați prin fața unui adevărat „bufet de oportunități” – invitați să experimenteze tot felul de activități, să-și ajusteze domeniile de

Nu stingeți lumina din copiii noștri!

interes, să-și formuleze propriile concluzii și să și le transfere în practică. Mai toți proveneau din școli care au așezat în interiorul unui cadru riguros de reguli capacitatea copilului de a se întreba și construi autonom cunoașterea. Copiii aceștia – adulții vii de astăzi – sunt cei care au avut șansa să integreze reguli și constrângeri ca pe un dat necesar pentru căutare și creativitate. Copii cărora nu li s-au dat forțat pe gât conținuturi până nu li s-a deschis apetitul pentru ele.

Cu cât școlile sunt mai ținute de sus, de la centru, regulamentele – plouate autoritar peste indivizi, programele sincronizate pe deasupra capetelor și criteriile de reușită – dictate peste inimi și caractere, cu atât mai mari devin șansele de a stinge în copii energia, voința sau bucuria de viață.

Noi suntem astăzi dovada vie a „eficienței” acestui proiect social: suntem produsele grăitoare ale școlii care a cultivat sistematic resemnări și inerție. Avem o mentalitate decorativă despre inteligență – un fel de bibelou grațios și demodat, din vitrina bunicii, fără vreo valoare practică sau eficiență. Am fost învățați să fim deștepți, să avem dreptate și să identificăm corect greșelile și inovații. Atât. Nimeni nu ne-a învățat și cum se merge înainte, cum trebuie să te modifice informația pe care o posezi și cât de mult te obligă ea la acțiune. Foștii copii de nota 10 sunt astăzi funcționari discreți prin cine știe ce birouri, în timp marile noduri decizionale sunt legate, peste capete lor, de indivizi îndoielnici, al cărui singur merit este că au știut să acționeze la timpul și la locul potrivit. E adevărat că știm să arătăm, ca pe vremuri, în bănci, vinoștii și erorile, dar suntem complet incapabili

să mișcăm lucrurile înainte și să reinventăm viitorul copiilor noștri.

A început lumea tehnologiilor creative, a inovației sociale și economice, a soluțiilor inspirate, a inițiativei spontane, lumea în care puterea unei idei e mai mare decât inerția unei organizații. Acestea apar la indivizii încurajați de mici să exploreze, să comunice, să iasă din rigorile prestabilite sau din stereotipiile definițiilor din manual. Nu spun că informația sau competențele nu-s importante, că munca sau constrângerile n-au valoare. Doar că ele nu mai sunt un scop în sine. Ele vin natural la copilul autonom, angajat autentic în proiectul lui.

Este, dacă vreți, diferența dintre doi profesori de pictură, pe care îi cunosc și i-am observat, păndind comportamentele copiilor lor. În grupa primului, regulile sunt stabilite din start, după cum sunt impuse și culorile, și rigorile compoziției și teoria din spatele fiecărei mișcări de pensulă. Celălalt le dă copiilor libertate, îi instigă la îndrăzneală, îi provoacă să exprime, fără plan și clasicul contur prestabilit în creion. Le explică lucruri pe parcurs, profitând de întrebările lor.

Și unul și altul au dat rezultate observabile excelente – atelierelor lor sunt pline de lucrări spectaculoase. Există însă o singură diferență în atitudinea celor două grupuri de copii – una subtilă, de comportament care nu se poate testa sau exprima în valori numerice. Și unora și altora li se întâmplă uneori să scape câte o pată de culoare, din greșeală, pe coală. Primii – elevii profesorului „cu reguli” fac din asta un capăt de țară, se crispează și așteaptă soluții de la „centru”. Ceilalți, au învățat deja să integreze accidentul în compoziția lor – fie desenează ceva în jurul petei, fie o transformă, atașându-i forme complementare.

Primul grup privește greșeala ca pe un intrus, al doilea, ca pe o oportunitate.

Același lucru se întâmplă la Istorie. Un profesor așază schema pe tablă, cu toate evenimentele, în cronologie, le explică și le aplică în exercițiu. Celălalt nu le servește nicio schemă. Le povestește, de exemplu despre ciumă, despre pirați, despre Jack the Ripper – și îi stârșește pe copii în cercetări independente despre tot restul „decorului istoric” din spatele anecdotelor personaje.

Ambii profesori au copii care excelează la teste. Diferența dintre cele două grupuri este însă una de raport pasiv/activ. Pentru primul profesor, învățarea este un act care adaugă. Pentru celălalt, unul care transformă. Copiii primului profesor au un aer de funcționari serioși și competenți, ceilalți, de cercetători și investigatori. Din grupul primului profesor nu vin niciodată copii la mine, să-mi povestească despre ce au aflat. Cel de-al doilea grup mă asaltează frecvent să-mi spună, cu sufletul la gură, despre tot felul de ciudațenii ale vremilor.

Ambele grupuri de copii pot să-și facă părinții fericiți. Toți copiii de acolo „știu”, „fac” sau „au”. Diferența invizibilă dintre ei este una de ceea ce „sunt”. Aceasta se va dovedi hotărâtoare mai târziu, în anii maturității, nu în paginile vreunui test-grilă. Unii vor executa, alții vor împinge lumea înainte. Și unii și alții sunt valoroși. Doar că unii sunt mai necesari decât alții. Adică o urgență pentru noi.

După părerea mea, primii vor fi ca noi – inteligenți cugetători pe o plută în derivă. Oameni care își consumă energia pe câtă dreptate au. Ceilalți vor găsi vâslele, vor pune lucrurile în mișcare și își vor învăța copiii să creadă că există schimburi semnificative de energie între ei și cele mai încăpățânate obiecte din jur. (N.R. – Preluare: contributors.ro)

Oana MORARU

Proiectul Erasmus+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000011452 prin ochii beneficiarilor direcți

Dezvoltarea competențelor profesionale în context european și internațional, prin intermediul proiectelor europene, reprezintă o oportunitate pentru elevii Școlii Postliceale Sanitare Piatra-Neamț, cu atât mai mult cu cât unitatea de învățământ a obținut Acreditarea Erasmus, pașaport către dezvoltarea organizațională (2020-1-RO01-KA120-VET-095430) pe sectoarele educația adulților, formare profesională (VET) pentru perioada 2021-2027.

Proiectul 2021-1-RO01-KA121-VET-000011452 (1 septembrie 2021-30 iunie 2023), desfășurat în parteneriat cu Vitalia Home Centro de Mayores, Vitalia RGA, Grandevita, Residencia Pinares de San Anton și Centro Residenci al Elite (Malaga). Beneficiarii sunt 36 elevi ai școlii, din anii I, II, III, specializările *asistent medical de farmacie* și *asistent medical generalist*.

Prin obiectivele propuse, proiectul răspunde cerințelor elevilor școlii, respectiv cerințelor societății actuale europene: dobândirea, în context internațional, a unor cunoștințe și competențe profesionale specifice, aliniată cu nevoile comunității și ale unităților medicale din țara noastră; îmbunătățirea competențelor profesionale de comunicare în limba engleză, îmbunătățirea abilităților de comunicare profesională cu pacientul și familia acestuia, asigurarea dimensiunii europene și îmbunătățirea capacității școlii de a coopera la nivel internațional și de a utiliza instrumente de certificare europene, prin realizarea de activități privind stagiul clinic în parteneriat cu cele două unități medicale din Spania.

Elevii, beneficiari ai proiectului, au participat, în două flux-uri, în perioada 15 ianuarie – 12 februarie 2023, respectiv 12 februarie – 12 martie 2023, sub îndrumarea unor tutori specializați, la stagiul clinic de specialitate (160 de ore), îmbunătățindu-și competențele profesionale în domenii precum: *chirurgie și nursing specific, medicină internă și nursing specific, sănătate mintală, geriatrie și lucrul cu pacienții psiho-geriatrici, îngrijiri paliative și nursing specific, îngrijirea persoanelor cu dizabilități și dependențe*.

Sintetizăm câteva impresii ale participanților: *Am avut ocazia să văd alte tratamente, alți oameni,*

unii afectați din punct de vedere fizic, dar cu psihic integru, alții cu un psihic afectat de diferite tipuri de demență, însă cu mobilitate și independență. A fost o experiență din care am ales ce e util în profesia de asistent medical generalist, am văzut atât situații „așa da!”, cât și situații „așa nu!” însă din ambele, am putut învăța ceva, și adăuga la bagajul de cunoștințe, a precizat Andreea-Georgiana Juncu, elevă în anul III de studiu.

Privit prin prisma elevei **Diana Felicia Albu**, viitor asistent de farmacie, stagiul clinic din Malaga a evidențiat relația asistent medical – pacient în astfel de situații. *M-am împrietenit cu o doamnă de origine italiană, care s-a bucurat enorm că a reușit să mai comunice și în limba maternă (ea fiind născută în Spania, cu părinți italieni). Am ajutat persoanele cu dificultate în realizarea unor teme în sala lor de curs și cu această ocazie am învățat și eu mai mult limba spaniolă.*

Închei cu mesajul unei absolvente, promoția 2022, Tatiana-Georgiana Dorcu, participantă în al doilea proiect Erasmus implementat de școala pe care a absolvit-o: *La Grandevita, o clinică geriatrică, am fost surprinsă din toate punctele de vedere. Am apreciat colaborarea dintre medic și asistent (cum știu să se asculte unul pe celălalt și să găsească soluții împreună). Am fost primită cu multă căldură și am reușit să pun în practică multe din tehnicile pe care le realizăm și în Spitalul Județean de Urgență din Piatra-Neamț (diverse pansamente, administrare de medicamente pe cale orală/injectabilă, monitorizarea tensiunii arteriale, a glicemiei etc.). Împreună cu un medic și cu asistentă șefă am făcut parte dintr-un proiect legat de Sarcopenie care s-a realizat în clinică, iar în câteva zile am reușit să examinăm toți pacienții. Când scriu aceste rânduri, sunt în ultima săptămână de practică desfășurată în Spania. Sincer, chiar îmi pare rău, deoarece am creat niște relații foarte strânse cu personalul medical și cu pacienții. O astfel de experiență aș repeta-o ori de câte ori aș avea ocazia. Închei aceste rânduri cu un citat tare drag mie: „Fii tipul de asistent medical care vrei să te îngrijească!”*

Prof. dr. Mihai FLOROAI

CALENDAR

– martie 2023

- 0** 1. **ASACHI, Gheorghe** (1 mart. 1788 - 12 nov. 1869) – **235** de ani de la nașterea cărturarului;
03. **VĂCĂRESCU, Iancu** (1792 - 3 mart. 1863) – **160** de ani de la moartea poetului;
04. **VIVALDI, Antonio** (4 mart. 1678 - 28 iulie 1741) – **345** de ani de la nașterea compozitorului italian;
05. **MIHALACHE, Ion** (18 feb. 1882 - 5 mart. 1963) – **60** de ani de la moartea omului politic;
05. **TAINÉ, Hippolyte** (21 aprilie 1828 - 5 mart. 1893) – **130** de ani de la moartea istoricului, esteticianului și filosofului francez;
09. **FARAGO, Elena** (9 mart. 1878 - 4 ian. 1954) – **145** de ani de la nașterea poetei;
10. **BRAUNER, Harry** (24 feb. 1908 - 10 mart. 1988) – **35** de ani de la moartea savantului;
16. **GORKI, Maxim** (Alexei Peșkov) (16 mart. 1868 - 14 iunie 1936) – **155** de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului rus;
25. **BOLLIAC, Cezar** (25 mart. 1813 - 25 feb. 1881) – **210** de ani de la nașterea poetului;
27. **MATEEVICI, Alexie** (27 mart. 1888 - 24 august 1917) – **135** de ani de la nașterea poetului;
28. **KIRIȚESCU, AI.** (28 mart. 1888 - 9 apr. 1961) – **135** de ani de la nașterea dramaturgului;
30. **PAPU, Edgar** (13 sept. 1908 - 30 mart. 1993) – **30** de ani de la moartea criticului literar;
30. **VAN GOGH, Vincent** (30 mart. 1853 - 29 iulie 1890) – **170** de ani de la nașterea pictorului olandez;
31. **STANESCU, Nichita** (31 mart. 1933 - 13 dec. 1983) – **90** de ani de la nașterea poetului.

Red.

Un nou curs de interes major în domeniul Managementului Destinație Turistică

Răsfoind mai multe publicații din domeniul economic, am aflat că Academia de Studii Economice din București, prin intermediul Facultății de Business și Turism, a lansat la Centrul Teritorial ASE din Deva cursul postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă – **Manager destinație turistică**. Această inițiativă beneficiază de susținerea directă a Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, în virtutea unui parteneriat încheiat cu Academia de Studii Economice București.

Vestea bună este că acest curs va putea fi urmat în curând și la Piatra-Neamț, prin Centrul Teritorial ASE, al cărui sediu se află de un număr bun de ani la Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza”.

Cursul este acreditat de Autoritatea Națională a Calificărilor pentru ocupația de manager destinație turistică, prevăzută de legislația actuală ca fiind obligatorie în organigrama unei Organizații de Management a Destinației. În plus se observă că există deja un interes crescut la nivelul țării pentru înființarea acestor organizații, care pot contribui la o mai bună dezvoltare și promovare a turismului pe plan local, reunind interesele tuturor agenților economici publici și privați din domeniu.

Totalizând 180 de ore, cursul este deschis și personalului din învățământul preuniversitar, în special celui cu studii economice, și este apreciat cu 23 de credite profesionale. Activitățile se desfășoară în sistem hibrid, prin cursuri și seminare online, precum și prin proiecte și lucrări practice în sistem fizic. Programul se finalizează cu examen de certificare a competențelor, iar certificatele de absolvire sunt eliberate sub tutela Ministerului Educației.

Data fiind importanța lui practică, programul are asigurat și sprijinul unor importante asociații profesionale din turism: Federația Patronatelor din Turismul Românesc (FPTR), Federația Asociațiilor de Promovare Turistică din România (FAPTR), Federația Industriei Hoteliere din România (FIHR), Alianța pentru Turism (APT).

Acest domeniu important din sfera învățământului postuniversitar turistic este acoperit datorită străduințelor **prof. univ. dr. Gabriela Țigu**, titulara acestui curs, cea care a făcut eforturile de a-i concepe conținuturile și modul de dobândire a competențelor specifice.

Dacă vorbim despre competențele ce vor fi urmărite în cadrul acestui curs, acestea se referă la: cunoașterea legislației generale în domeniul

**Prof. univ. dr.
Gabriela Țigu**

turismului și specifice activității de turism, administrației publice și ONG-urilor; identificarea specificului destinației și a elementelor identificatoare; dezvoltarea mecanismelor de implementare a conceptului de dezvoltare durabilă în turism; asigurarea managementului vizitatorilor la nivelul destinației; asigurarea organizării și funcționării activității Organizației de Management a Destinației; comunicarea și negocierea cu părțile interesate ale Organizației de Management a Destinației și ale destinației; colaborarea eficientă a Organizației de Management a Destinației cu administrațiile publice, sectorul privat, ONG-urile și alți actori implicați în destinație; coordonarea elaborării și implementarea strategiei de marketing a destinației; elaborarea și implementarea planului de monitorizare turistică.

Ca o garanție a calității cursului, precizez că prof. univ. dr. Gabriela Țigu profesează în cadrul Academiei de Studii Economice din anul 1996, urcând toate treptele academice, pentru ca în perioada 2012-2016 să devină prorector – responsabil cu educația și formarea continuă. În prezent este membru al unor comisii internaționale de doctorat (Universitatea din Lundt, Suedia; Universitatea din Messina, Italia; Universitatea Montpellier, Franța; Universitatea din Toulouse etc) și membru în comitetul editorial al multor publicații de turism din țară și din străinătate („Academica turistica” – Universitatea Primorska, Slovenia; „Revista de Turism” – Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava; „CACTUS Tourism Journal” și „Management & Marketing”- ASE, București etc). A publicat peste 22 de cărți (dintre care una în străinătate), două fiind cărți de autor și restul în colaborare, și peste 100 de articole și comunicări științifice, pe teme de turism, ecoturism, dezvoltare durabilă, management turistic. Are la activ 30 de contracte de cercetare naționale și internaționale. Un exemplu profesional demn de urmat!

Gianina BURUIANĂ

Platformă pentru limitarea efectelor negative ale rețelelor de socializare

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț este parteneră în proiectul „Offline – Cum să te desparti de platformele de socializare (How to quit with Social Media)”, care dezvoltă un centru cu surse de informare de încredere și resurse culturale de calitate, la adresa www.offline-project.eu.

„Știrile televizate sunt încă sursa principală de informare pentru majoritatea cetățenilor europeni, dar totuși platformele de socializare, Facebook în special, sunt folosite din ce în ce mai mult ca punct de accesare al știrilor. Faptul că milioane de cetățeni se informează din social media nu este tocmai un fapt liniștitor, având în

vedere lipsa de transparență a modalității în care știrile sunt distribuite, dar și a credibilității surselor de informare. Riscul informării de pe platformele de socializare este că nu se poate obține o imagine completă și obiectivă a evenimentelor, precum și de a fi expus știrilor înșelătoare, întrucât nu sunt bine contextualizate sau chiar știrilor false, care sunt total lipsite de suport. Ca rezultat, opinia publică este din ce în ce mai polarizată, pe poziții ireconciliabile, ceea ce duce la o societate mai divizată și o democrație mai fragilă. Din acest motiv, platforma proiectului Offline și cursurile de dezvoltare a abilităților de informare în mod critic din canalele online, dar excluzând platformele de socializare, oferă o secțiune specială în care sunt adunate surse de informare acreditate și multe resurse culturale de calitate în limbile partenerilor de proiect”, precizează coordonatorii proiectului.

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană prin Erasmus+, având codul OFFLINE – 2021-1-IT02-KA220-ADU-000035103.

Offline își propune să contribuie la transformarea internetului și a canalelor de socializare într-un mediu în care se promovează cultura, informarea corectă, precum și gândirea

de tip critic, constructiv și deschisă spre dialog.

Obiectivul general al proiectului va fi atins prin reducerea timpului petrecut pe rețelele de socializare; prin promovarea unei navigări mai adecvate; prin dezvoltarea, în rândul adulților, a unor aptitudini și a unei culturi a informării corecte, precum și prin creșterea aptitudinilor digitale în rândul adulților.

Partenerii acestui proiect sunt IDP, cu filiale în Italia și Bruxelles; IHF (Institut de Haute Formation aux Politiques Communautaires asbl), organizație non-profit cu sediul în Bruxelles; Internet Web Solutions, furnizor de tehnologie a informației cu sediul în Malaga, Spania; Learning for Integration ry, organism specializat în promovarea învățării limbilor străine și a particularităților culturale sensibile ale migranților și refugiaților de toate vârstele din Finlanda și alte țări nordice, pentru a facilita integrarea lor în noua cultură și dezvoltarea unei societăți multiculturală; Demostene Centro Studi per la Promozione dello Sviluppo Umano, organizație non-profit cu sediul în Latiano, Italia; CPIA Lecce, o instituție publică de educație care activează în Apulia, Italia, și oferă cursuri de limbă italiană pentru străini.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului – de peste 25 de ani în slujba nemțenilor

• **Interviu cu Marlena Panduru, director general al DGASPC Neamț**

Marlena Panduru este director general adjunct și coordonează activitățile destinate protecției persoanelor adulte cu dizabilități în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț de peste 30 de ani, iar de un an conduce destinele acestei instituții cu statut de director general intermar. Economist de profesie și licențiată și în psihologie, Marlena Panduru lucrează în sistemul de asistență și protecție socială încă din 1992, de când acest domeniu profesional făcea primii pași în România post-decembristă. Empatia, grija față de oameni și provocarea unui domeniu necunoscut în anii '90 au făcut-o pe Marlena Panduru, un om al cifrelor, să aleagă latura socială destinată persoanelor cu dizabilități, considerând că ar putea contribui astfel la dezvoltarea acestei profesii și a sistemului.

Iată că 30 de ani mai târziu, o regăsim la conducerea DGASPC Neamț, cea mai mare și complexă instituție din județ care oferă servicii de protecție copiilor, dar și persoanelor cu dizabilități, copii și adulți.

– *Doamna director, povestiți-ne ce înseamnă DGASPC și care sunt principalele servicii oferite de dumneavoastră.*

– Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț – un nume lung dar perfect justificat de paleta variată de servicii oferite – este o instituție publică de interes județean cu personalitate juridică ce a fost înființată prin Hotărârea nr. 99/2004 a Consiliului Județean Neamț. Anul trecut, Direcția a aniversat 18 ani de existență în forma actuală, dar primii pași pe drumul protecției sociale au fost făcuți încă din 1990.

(...) În iunie 1997, Guvernul României a adoptat Ordonanța de Guvern 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate și s-a înființat și în Neamț Direcția Județeană pentru Protecția Copilului. A fost un moment important în domeniul serviciilor sociale, fiind punctul de pornire al unor schimbări majore în abordarea problematicii complexe cu care se confruntă categoriile sociale defavorizate. Înființarea Protecției Copilului în 1997 a dus și la schimbări radicale în sistem, locul vechilor case de copii fiind luat de unități și servicii moderne, cu condiții incomparabil îmbunătățite, unde beneficiarii sunt sprijiniți, consiliați și încurajați să depășească situațiile dificile cu care se confruntă. În 2004 Direcția Județeană pentru Protecția Copilului a fost comasată cu Serviciul Public de Asistență Socială al județului Neamț, luând astfel naștere Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț.

– *Având în vedere că ați fost martoră a acestor transformări, cum caracterizați toți acești ani din punct de vedere instituțional?*

– Acești ani pot fi caracterizați prin progres, inovație, modernizare, muncă, profesionalism... Ani care au adus o transformare importantă pentru sistemul de protecție al copiilor și adulților cu dizabilități, iar tot

acest proces de schimbare și modernizare continuă în fiecare zi. Au fost ani plini de provocări dar, privind retrospectiv, sunt mândră de tot ceea ce s-a realizat și mai ales de progresele care au făcut ca viața beneficiarilor noștri – copii și adulți – să fie mult îmbunătățită față de anii 90, serviciile fiind oricând comparabile cu cele oferite în orice țară din Europa.

Am înțeles și că profesionalismul angajaților noștri este cel mai important aspect în creșterea calității vieții beneficiarilor. Un salariat onest, empatic, implicat, care lucrează cu inimă bună, cu cunoștințe însușite temeinic, este secretul performanței în domeniul asistenței sociale.

– *Descrieți-ne pe scurt atribuțiile și serviciile furnizate de DGASPC Neamț.*

– DGASPC Neamț are în structură și subordine 6 complexe de servicii/centre pentru copii, dintre care două sunt pentru copii cu dizabilități și două centre de zi, dintre care unul pentru copii cu dizabilități. (...) Centrele de zi pentru copii oferă servicii atât copiilor instituționalizați cât și celor din comunitate, scopul principal fiind prevenirea abandonului familial și a instituționalizării.

DGASPC Neamț are în structură și 6 centre rezidențiale cu personalitate juridică pentru protecția persoanelor adulte cu dizabilități și,

foarte curând, va fi deschis la Roman și un complex de servicii de zi destinat adulților cu dizabilități. (...)

Aparatul propriu al DGASPC Neamț este destinat să ofere servicii specializate precum consilierea psihologică, evaluarea complexă a copiilor și adulților cu dizabilități în vederea încadrării în grad de handicap, intervențiile de specialitate în

zații private autorizate. În domeniul persoanelor adulte cu dizabilități, în afara sutelor de beneficiari din centre, avem în evidență aproximativ 20.000 de persoane încadrate în grad de handicap.

– *Cu o cauzistică atât de diversă și cu un număr atât de mare de beneficiari, este evident că aveți nevoie și de un buget pe măsură. Ce proiecte are DGASPC Neamț în derulare și care sunt sursele de finanțare?*

– Transformarea sistemului de protecție a copilului și adultului cu dizabilități necesită nu doar o muncă asiduă ci și finanțări pe măsură. Drept urmare, am făcut tot posibilul să accesăm cât mai multe fonduri, astfel încât să putem să dezvoltăm servicii moderne și adaptate nevoilor beneficiarilor noștri. De exemplu, pentru închiderea Complexului de Servicii Romanița din Roman și transformarea lui într-un complex de tip familial pentru copii cu dizabilități, avem în implementare 4 proiecte cu finanțare europeană. Prin intermediul acestor fonduri construim 7 case de tip familial și 3 centre de zi care vor oferi servicii de recuperare pentru copiii din centru și din comunitate. În plus, am înființat o echipă mobilă care oferă la domiciliul copiilor cu dizabilități servicii de recuperare, kinetoterapie și consiliere psihologică. Similar, pentru a facilita tranziția adulților cu dizabilități către o viață independentă și integrată în comunitate, avem în implementare 3

proiecte cu finanțare guvernamentală și unul cu fonduri europene. Prin intermediul acestora vor fi construite mai multe locuințe protejate și 3 centre de zi, toate situate în mediul rural, acolo unde nevoia de servicii pentru persoanele cu handicap este acută. În toate aceste proiecte am avut mereu sprijinul Consiliului Județean Neamț, fără ajutorul căruia ne-ar fi fost imposibil să accesăm și să realizăm toate aceste proiecte.

– *Câți beneficiari are instituția dumneavoastră?*

– Aș putea spune un județ întreg! În domeniul protecției copilului, monitorizăm evoluția a peste 1500 de copii. În afara copiilor instituționalizați în centrele rezidențiale, sunt peste 500 de copii care se află în plasament la asistenții maternali profesioniști. Aceștia din urmă sunt angajații DGASPC Neamț, selectați și instruiți riguros în vederea asumării acestei profesii atât de dificile, dar atât de frumoasă. De asemenea, evaluăm și monitorizăm constant prin serviciile noastre de specialitate peste 500 de copii aflați în plasament familial la rude și alte câteva sute de copii care sunt în grija unor organi-

Așa cum am mai spus, sistemul de protecție socială necesită permanent investiții și implicare pentru a putea oferi servicii moderne și atât de necesare, atât copiilor cât și adulților cu dizabilități. Pe de altă parte, încercăm mereu să dezvoltăm și campanii de conștientizare a populației întrucât prevenirea instituționalizării este prioritară.

A consemnat
Gianina BURUIANĂ

Elena Morozaan expune în tematica Cucuteni

Galeriile de Artă „Lascăr Vorel” au marcat debutul lunii februarie printr-o notă de prospețime, adusă de expoziția unei artiste care bate la porțile consacrarii, încercând să-și înscrie numele în panoplia artiștilor plastici nemțeni. Astfel, sâmbătă 4 februarie, la ora 11, în prezența unui public numeros, a avut loc vernisajul expoziției de pictură al Elenei Morozaan.

Manifestarea a fost deschisă, ca de obicei, printr-un scurt cuvânt al pictorului Ștefan Potop, președintele Filialei U.A.P. a județului Neamț.

Curatorul expoziției a fost binecunoscutul scriitor și critic de artă Emil Nicolae, care a concluzionat: *„Întrebarea care se pune este de ce se apucă omul de pictură? De ce alege acest limbaj? Ce face un artist, un pictor? Se exprimă prin culori. Avem aici galben, avem roșu, combinații... cu care se exprimă starea primară și se comunică într-un limbaj artistic. Elena Morozaan a ales simbolistica cucuteană și vedem că de fapt artista investighează și aduce în actualitate niște lucruri structurale, iar culorile și cromatica sunt doar niște pretexte.*

În afară de lucrările cu amprentă cucuteniană expoziția a mai cuprins o parte peisagistică, ce

a adus în atenție aspecte spectaculoase din zona Agârcia, surprinse în diferite anotimpuri. Am observat la artistă și pasiunea pentru flori, surprinse de asemenea, ca de altfel întreaga expoziție, într-o cromatică extrem de vie.

Elena Morozaan a urmat inițial cursurile Școlii populare de artă din cadrul Centrului pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” din Piatra-Neamț, în specialitatea pictură,

la clasa profesorului Arcadie Răileanu, iar apoi cursurile de grafică, la clasa profesorului Radu Cristian Macavei. De curând absolventă a Facultății de Arte Vi-

zuale și Design din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, a avut mai multe expoziții personale, printre care: *Flori de primăvară* (Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț – martie 2015); *Dor de Brâncuși* (Cercul Militar Național, București – ianuarie 2016; Central Plaza, Piatra-Neamț – februarie 2016; Galeria „Top Art”, Iași – iunie 2017; Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj – septembrie 2017); *Cumințenia pământului* (Cercul Militar Național, București – aprilie 2018). Alături de acestea a participat și la numeroase expoziții colective în țară și în străinătate (Italia, Spania etc).

Prin această expoziție am intenționat să trezesc ceva din „amintirea milenară”, să realizez o întoarcere în timp spre zonele arhetipale ale culturii și omenirii, spre timpurile primordiale, când ființa umană se contopea cu universul. Simbolurile ne vorbesc despre soare, pământ, etapele de existență umană ale fiecărui individ, dar și despre etapele de existență ale unei comunități, ale unui popor; cu felul lui de a trăi, cu momentele vieții și legăturile lui cu cerul și pământul. În viziunea mea, omul și-a organizat dintotdeauna mediul de viață ca un microcosmos în care formele, semnele, simbolurile reprezintă codificarea proprie, un fel de ADN transmis din generație în generație.

Proiectul meu artistic vine cu o

bogată încărcătură istorică, este un tărâm al interferențelor între legendă și mister; înfățișând simbolurile specifice culturii Cucuteni. Acestea sunt filtrate prin imaginația mea artistică, dobândind o încărcătură pozitivă din punct de vedere cromatic dar și compozițional. Cred că cel mai bine mă regăsesc acum într-un gând al lui Mircea Eliade, care spunea că „a fi om înseamnă să cauți semnificația, valoarea, să o inventezi, să o proiectezi, să o reinventezi” – a declarat protagonista expoziției la finalul vernisajului.

Parafrazându-l pe Emil Nicolae cu întrebările sale retorice, mi-am pus și eu o întrebare la ieșirea de la eveniment: *De ce să mergi la vernisaje?* Pentru că e un moment monden când ai ocazia să-ți saluți prietenii iubitori de artă, și mai ales pentru întâlnirea cu artistul, pe care poți să-l vezi de aproape, să-i studiezi mimica, gesturile, stilul vestimentar, să-l auzi – ceea ce este o experiență interesantă.

Gianina BURUIANĂ

Prof. Marcela Popescu – pledoarie pentru frumos

Sala Cupola a Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” a găzduit a noua expoziție personală de pictură a profesoarei Marcela Popescu. Echilibrate armonios, cele 39 de creații ale sale, reunite sub titlul „Dor de vară”, sunt o mărturie a sincerității artistei. Vernisajul a avut loc joi, 2 februarie și a fost însoțit de un recital de pian susținut de George Țăranu, elev în clasa a IX-a la Liceul de Arte „Victor Brauner” (prof. coordonator, Mariana Anghel).

„Marcela Popescu desfată, într-adevăr, ochiul. Are claritate, fermite, pictează cu inima”, a spus Mihael Balint, redactorul Bibliotecii Județene.

Debutul profesoarei de biologie Marcela Popescu s-a consemnat în anul 2016. „În anul 2016 am ieșit pentru prima dată pe simeze, au urmat opt expoziții personale și cinci de grup, dintre care două la Muzeul de Artă din Roman. Am ajuns acum

să am o colecție de peste 350 de lucrări în țară și în străinătate”, a afirmat artista.

La fel ca la debut, interpretarea artistică a creațiilor Marcela Popescu a aparținut criticului de artă Cristian Livescu. „Câțiva dintre dumneavoastră ați participat, împreună cu mine, și la debutul Marcela Popescu din 2016. Vorbeam atunci despre un debut întârziat, dar senin și frumos, cu mult optimism și cu multă ofensivă a talentului. Vinde foarte puține lucrări, pentru că ține foarte mult la ele. Domeniul picturalității nu e un domeniu ușor. Cere nu numai talent, sensibilitate, melancolie, ci și pasiune pentru a privi, timp pentru a medita. Remarc la domnia sa o mare siguranță pe actul de creație și o anumită bucurie de a așterne culoarea, pentru că în pictură forma contează foarte mult, dar culoarea este cea care desăvârșește arta picturală. Această expoziție are o anumită patină impresionistă, culorile nu sunt tari, nu sunt stridente, sunt culori stinse, tăcute, frumoase, de sensibilitate, culori de suflet”.

Expoziția poate fi vizitată până la mijlocul lunii februarie.

Violeta MOȘU

Rădăcinile veșniciei – meditații la sfințenie

Părintele profesor Ioan Chirilă ne provoacă, în această perioadă de pregătire duhovnicească pentru marele praznic al Învierii Mântuitorului, la o serie de meditații, cu ajutorul lucrării Rădăcinile veșniciei, apărută la Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2022.

Autorul este preot și profesor universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A studiat teologia la Cluj-Napoca și Sibiu, limba ebraică biblică la Universitatea din Budapesta și a fost bursier al Universității din Tel Aviv (Israel). Domeniul său de cercetare este constituit de teologia Vechiului Testament, hermeneutică și exegeză scripturistică, literatură iudaică, iudaism, arheologie biblică și limba ebraică biblică, dialog interreligios, dialog știință – religie, etică, bioetică, etica discursului și istoria modernă.

A fost decan al Facultății de Teologie și președinte al Senatului Universității „Babeș-Bolyai”. A fost președinte și membru în comisii de doctorat la Institutul Teologic Ortodox „Saint-Serge” din Paris, Universitatea Nijmegen, Olanda, Cluj-Napoca, București, Sibiu, Iași, Suceava, Constanța și coordonator sau membru al diverselor echipe de cercetare.

În cele 286 de pagini ale pre-

zentei lucrări, autorul a strâns mai multe cugetări latreutice sub formă de eseuri, timp de douăzeci de ani, rodul unei căutări continue a sfințeniei, mai întâi în Scripturi, apoi în oameni și, nu în ultimul rând, în experiența concretă a vieții, după cum însuși mărturisește.

Uimit de viețile paradoxale ale sfinților, părintele și-a structurat meditațiile în trei mari trepte. În prima, concentrează atenția asupra Fiului lui Dumnezeu, Izvorul sfințeniei noastre. Întrupat de la Duhul Sfânt, născut din Fecioara Maria, adorat de păstori, slăvit de îngeri, preamărit de magi, vestit de Ioan Botezătorul, răstignit de oameni, Înviat ca mărturie, Înălțat întru slavă, pnevmatizat și transfigurat la chip, surprinde taina mântuirii noastre și, implicit, chemarea de a deveni asemenea Lui. Cea de-a doua treaptă este dedicată luptei duhovnicești pe care omul trebuie să o poarte atunci când dorește să ajungă de la chip la asemănarea cu Creatorul său. Sunt evocate chipuri ale celor care L-au căutat neîncetat pe Dumnezeu, de la Saul din Tars, care a văzut Lumina lumii în drum spre Damasc, până la Olivier Clément, cel ai cărui „ochi de foc” stau mărturie a umplerii făpturii de focul Cincizecimii. Printre bărbații iluștri, a căror pildă ne îndeamnă Sfânta Scriptură să o urmărim (Evrei XIII, 7), a enumerat pe Nicolae Steinhardt, mitropolitul Bartolomeu Anania, Philippe Nouzille etc. Ultima treaptă reprezintă o pledoarie pentru sfințenia vieții, atât în familie, cât și în monahism. Ambele sunt menite să-l sfințească pe om și să-l așeze într-un dialog viu cu Dumnezeu-Cuvântul care ne sfințește pe toți (Evrei II, 11) și care rămâne cu noi până la sfârșitul veacurilor (Matei XXVIII, 20).

În speranța că succinta prezentare a cărții și autorului a stârnit curiozitatea asupra subiectului abordat, cartea este disponibilă în format tipărit (<https://bit.ly/40H4vDf>) și în ediție digitală (<https://bit.ly/3lmIn0T>).

Prof. dr. Mihai FLOROAI

Profunzimi ale experienței creatoare

Doina Mihăilescu (pictură, grafică) și Radu Feldioarean (sculptură), artiști plastici contemporani de mare profunzime și sensibilitate, cu o bogată carieră în domeniu, sunt autorii expoziției „O rană deschisă”, prima organizată în acest an la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț.

„Cărțile de vizită ale invitaților noștri sunt la fel de impresionante ca și lucrările pe care le prezintă. Bucuria pe care au reușit să o fixeze pe pânzele și sculpturile domniilor lor, cu siguranță, se află acum în sufletele noastre. Expoziția „O rană deschisă” închide perfect un cerc. Nu am ales întâmplător ziua de 7 februarie

2023 ca dată de desfășurare a verisajului, pentru că astăzi se impli-

nesc 91 de ani de la nașterea criticului de artă Dan Hăulică, pe care l-am omagiat în urmă cu trei luni la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț. Este o expoziție cu un subiect eminent religios, o expoziție prin care artiștii fac o artă mărturisitoare”, a spus dr. Mihaela-Cristina Verzea, directorul adjunct științific al Complexului Muzeal Național Neamț.

„O rană deschisă” este a treia expoziție pe care o curatoiază criticul de artă Oliv Mircea la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț, după „Ziua a opta fără sfârșit pogo-rându-se acum, potirul se aprinde” (martie – aprilie 2022) și „Adevăr și Frumusețe” (3 noiembrie 2022 – 31 ianuarie 2023).

„Doina Mihăilescu își îndreaptă căutările artistice, de mulți ani, către un univers spiritual cu scopul de a trezi în privitor un sens teologic. În felul acesta, ea este dispusă să își dezvăluie profunzimea experienței creatoare și, mai ales, să pună în operă profunzimea izvorului veșnic creator. Ea știe că, pe termen lung, luarea aminte mai profundă a ceea ce este ascuns în privitor are drept efect luminarea în plus a conștiinței lui morale și estetice. La Radu Feldioarean, suita de lucrări pe care le vedem se prezintă în așa fel încât să te convingă prin faptul că în ele se află un sens explicit și noetic prin care poți clasa cu ușurință formele sculpturale în seria de forme care compun

iconosfera de sorginte și de expresivitate sacră evidentă”, a menționat Oliv Mircea.

Doina Mihăilescu a mai expus la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț în perioada septembrie - octombrie 2020. Atunci, prin expoziția „Felurite cireșe (În cer și pe pământ)”, artista a propus o încercare conștientă de a se integra în tradiție. Profesor universitar doctor la Facultatea de Artă din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Doina Mihăilescu a câștigat, în anul 2016, Premiul Uniunii Artiștilor Plastici din România pentru restaurare și pictură religioasă.

„Noi vă dăruim cu bucurie expoziția noastră a cărei discurs plastic pornește de la spusele marelui Vasili Kandinski, și anume că „arta este o vibrație a sufletului”. Încadrându-ne lucrările în zona aceasta de autentică vibrație sufletească, aducem mulțumiri conducerii și muzeografilor Complexului Muzeal Național Neamț și criticului de artă Oliv Mircea. Mulțumirile noastre sunt prinse în duhul bucuriei și pentru faptul că totul a fost

organizat cu deosebită atenție și foarte multă pricepere profesională. Tot ce vedeți nu s-a făcut ușor, în spatele acestor lucrări au stat foarte multe întâlniri, foarte multe discuții care au rodit”.

Spre deosebire de Doina Mihăilescu, sculptorul Radu Feldioarean (Bistrița-Năsăud) expune pentru prima dată la Piatra-Neamț. „Doresc ca oamenii să se bucure de lucrările mele. Bucuria lor va fi și bucuria mea. N-am mai expus niciodată la Piatra-Neamț. În general, artiștii sunt foarte pasionați de arta lor. Sper să dovedesc că pasiunea mea e de folos tuturor celor care-mi admiră sculpturile”.

Expoziția poate fi vizitată în perioada 7 februarie – 8 aprilie 2023.

Violeta MOȘU

Iuliu Maniu – un apostol al ideii naționale și al democrației

(urmărire din pag. 1)

Activismul politic al tânărului Maniu se manifestă încă din anii studenției. Astfel, în calitate de lider al Societății academice „Petru Maior”, organizează acțiuni de solidaritate cu mișcarea memorandumistă, drept pentru care este amenințat cu represalii de rectorul Universității din Budapesta. În 1892, el trece pentru prima dată în România, participând la un congres al studenților în orașul Roman. Revenind în anii următori la Constanța și București, Maniu, impresionat de atmosfera de solidaritate din Regat cu liderii memo-

1914 a pus pe liderii PNR din Transilvania într-o situație dificilă: să-și manifeste deschis fidelitatea față de monarhia austro-ungară și față de Budapesta, așa cum solicita cu insistență guvernul maghiar, sau să susțină necesitatea dezrobirii Transilvaniei prin intrarea României în război alături de Antanta. Pentru Maniu această dilemă nu a existat. În negocierile cu guvernul Tisza, precum și în discuțiile cu emisarii guvernului de la București, el și-a susținut ferm punctul de vedere: fie guvernul de la Budapesta recunoștea în întregime aspirațiile legitime ale românilor transilvăneni, fie România trebuia să se alăture Antantei pentru a le

pritor, dar nici nu putem admite o știrbire a teritoriului românesc”. Întrebat de ministrul maghiar: „În definitiv, ce vor românii?”, Maniu a răspuns tranșant: „Despărțirea totală”.

Peste câteva zile, la 1 decembrie 1918, Maniu participa la Marea Adunarea Națională de la Alba-Iulia în cadrul căreia s-a hotărât unirea Transilvaniei, Maramureșului și Banatului cu Regatul României. Luând cuvântul, el ruga Adunarea să voteze proiectul de rezoluție „pentru a întemeia pentru vecie România unită și mare și a înstăpâni pentru totdeauna o adevărată democrație și deplină dreptate socială”. Prin decizia unanimă a Adunării, idealul întregirii naționale, pentru care militase neîncetat și Iuliu Maniu, se împlinea.

După realizarea Marii Uniri, îl regăsim pe Iuliu Maniu la conducerea Consiliului Dirigent (2 decembrie 1918-10 aprilie 1920), calitate în care a coordonat o laborioasă activitate în sensul realizării unificării depline.

În perioada interbelică, Maniu s-a remarcat ca un promotor al ideii democratice, un susținător al monarhiei constituționale și un adversar al autoritarismului și extre-

mismului politic. În octombrie 1926, împreună cu Ion Mihalache, punea bazele celui mai important partid politic de opoziție, Partidul Național Țărănesc, partid cu care s-a identificat până la moartea sa. La începutul anului 1928, PNT lansează „campania de răsturnare” de la guvernare a PNL, campanie soldată cu câștigarea alegerilor și formarea primului guvern condus de Iuliu Maniu (10 noiembrie 1928). Unul dintre actele controversate ale guvernărilor sale a fost „restaurația carlistă” din 8 iunie 1930. Slăbiciunea Regenței, criza dinastică și credința sa că prințul Carol poate fi convins să accepte o domnie în limitele constituționale l-au determinat pe Iuliu Maniu să susțină revenirea la tron a „rebelului”. El a impus celui care avea să fie proclamat ca rege două condiții: refacerea căsătoriei cu principesa Elena și interzicerea aducerii în țară a Elenei Lupescu.

La scurt timp după proclamarea lui Carol ca rege, Maniu își va da seama că speranțele sale fuseseră înșelate, suveranul încălcându-și promisiunile. În august 1930, după ce Elena Lupescu revenise în țară, Maniu îi declara regelui: „M-ați înșelat atât pe mine, cât și țara”. Din acel moment ruptura dintre cei doi va deveni inevitabilă, chiar dacă regele a mai făcut apel încă o dată la Maniu pentru o scurtă guvernare (octombrie 1932-ianuarie 1933). După ce-și depune demisia la 12 ianuarie 1933, demonstrând că nu se aștepta de putere ci rămâne fidel unor principii, Maniu se retrage din fruntea partidului. Rămâne însă un „soldat credincios” al acestuia și, mai ales, un critic vehement al tendințelor autoritare ale regelui și al camarilei regale din jurul Elenei Lupescu.

Iuliu Maniu la nunta lui Corneliu Coposu - octombrie 1942

randiști arestați de Budapesta, făcea un legământ pentru îndeplinirea căruia va lupta neîncetat: „Jur pe Dumnezeu, pe conștiință și pe onoare că îmi voi jertfi viața pentru triumfarea cauzei românești, luând parte la revoluția pe care o pregătim”.

În contextul dezbaterilor legate de modificarea tacticii PNR din Transilvania, în anul 1905, Maniu se pronunță clar pentru trecerea la lupta activă pentru apărarea identității românești. El este ales în conducerea PNR unde, alături de Al. Vaida Voevod și Aurel Vlad, este însărcinat cu elaborarea noului program și statut al partidului. În anul următor, Maniu este ales deputat în Parlamentul de la Budapesta, devenind unul dintre cei mai activi militanți pentru cauza românilor ardeleni. În mai multe intervenții avute în Dietă, el a denunțat politica de persecuții față de români promovată de guvernul maghiar și atitudinea disprețuitoare a presei de la Budapesta.

Declanșarea războiului în anul

obține prin război. Aflând de încorporarea lui Maniu în armata austro-ungară, în mai 1915, Octavian Goga scria: „Nimeni nu i-a putut smulge o singură declarație de loialitate și nimeni n-a fost în stare să-l urnească în nici o parte ca să devină propagandistul unei apropieri de dușmanii noștri de veacuri”. În anii 1915-1918, participă la război pe frontul rusesc și apoi pe frontul din Italia, ca ofițer de artilerie în armata maghiară.

În toamna anului 1918, Maniu se afla la Viena. Acolo, în condițiile declanșării revoluției, organizează și conduce legiunile românești care reușesc să asigure ordinea într-un oraș aflat în pragul anarhiei. La 14 noiembrie 1918 sosește la Arad, unde se desfășurau tratativele româno-maghiare. Intervenind, el i-a spus ministrului maghiar Jászi Oszkár că românii doresc să aibă propriul stat pe întreg teritoriul locuit de ei și l-a asigurat că drepturile celorlalte popoare vor fi respectate: „Noi nu voim să devenim din asupriți asu-

Iuliu Maniu la proces

Iuliu Maniu – un apostol al ideii naționale și al democrației

Revenit la conducerea partidului în noiembrie 1937, Maniu va încheia un pact de neagresiune electorală cu Mișcarea Legionară și PNL – Gh. Brătianu, înțelegere mult criticată în epocă. Pactul nu însemna vreo abandonare a principiilor democratice și nici nu presupunea vreo colaborare politică după alegerile din decembrie 1937. Înțelegerea era valabilă doar pe perioada campaniei electorale și avea drept scop apărarea libertății și a corectitudinii alegerilor și

Din arhivele securității

combaterea abuzurilor și ilegalităților autorităților.

Instaurarea regimului autoritar al regelui Carol al II-lea (11 februarie 1938) era calificată de Maniu drept „o lovitură de stat”, prin care se urmărea anularea drepturilor sfinte ale națiunii. În audiența pe care o avusese la rege, Maniu îi atrăgea atenția că face o greșeală de neiertat, cu consecințe majore, iar prin asumarea unei conduceri personale „Majestatea Voastră vă expuneți inutil și riscați chiar tronul”.

În vara anului 1940, în condițiile prăbușirii României Mari, Iuliu Maniu a protestat energic față de cedările teritoriale, mai ales față de consecințele Dictatutului de la Viena. Participând la al doilea Consiliu de Coroană din noaptea de 30 spre 31 august, după ce decizia fusese deja luată, Maniu afirma că cedările succesive, „fără o lovitură de sabie, fără o picătură de sânge” erau „o adâncă știrbire a demnității și puterii statului nostru”. El pleda pentru rezistență, preferând „o înfrângere în lupte decât o retragere rușinoasă”.

În anul 1941, Maniu a susținut intrarea țării în război și s-a bucurat pentru eliberarea Basarabiei și

a Bucovinei de Nord, dar s-a manifestat ferm împotriva continuării luptelor dincolo de Nistru, motivând că „nu putem lupta împotriva Rusiei, azi aliata Angliei, probabil învingătoare la sfârșitul războiului”. Deși și-a manifestat clar opțiunea pentru coaliția Națiunilor Unite și a participat la acțiunile pentru înlăturarea mareșalului Ion Antonescu și alăturarea României la războiul împotriva Germaniei naziste, după 23 august 1944 PNT și Iuliu Maniu au devenit ținta atacurilor dezlănțuite ale comuniștilor.

Conștient de faptul că în spațiile acțiunilor declanșate de comuniști pentru acapararea puterii se afla Uniunea Sovietică, la 1 decembrie 1944 Maniu trimitea un mesaj premierului britanic Winston Churchill în care-i solicita ca: „Dacă guvernul englez vrea ca România să intre în sfera de influență sovietică, el ar fi extrem de recunoscător domnului Churchill dacă i-ar da răspuns precis la această chestiune”. Pentru că „dacă acest lucru nu intră în intenția guvernului englez, atunci el este gata să lupte împotriva comunizării țării, până la moarte”. Răspunsul nu a venit niciodată, România fiind abandonată colosului sovietic.

Totuși, beneficiind de un mare sprijin popular și fiind cel mai important lider al opoziției democratice, Maniu a continuat lupta cu comuniștii sperând într-o iluzorie susținere din partea Occidentului.

Memorialul durerii - Sighet

În noiembrie 1946, PNT condus de Maniu obține o victorie categorică în alegerile parlamentare, dar în urma falsificării grosolane a rezultatelor victoria este atribuită comuniștilor și aliaților lor. Trimite noi note de protest guvernelor britanic

Banda de complotiști trădători de țară și spioni și-a primit pedeapsa meritată!

Iuliu Maniu și Ion Mihalache condamnați la temniță grea pe viață

Aseară la orele 20 în sesiuni publică s'a pronunțat

SENTINȚA
în procesul conducătorilor fostului P. N. T. MANIU, MIHALACHE, GR. NICULESCU-UZEȘTI, PENESCU, ȘI ALȚII

6 Pagini Lei 5 An 12 Numărul 2177 Seria III-Anul XVI Nr. 973

PROIECTAT DIN TOATE TARILE UNII-VAI

Scanteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Completul de judecată de la procesul Partidului Național-Tăranesc desființat, pentru prevenirea oricărei surprize, în sediul Ministerului de Justiție

Sentința

și american, dar totul este în zadar.

Ultimul act al dramei lui Iuliu Maniu are loc în anul 1947. După „înscenarea de la Tămădău” din 14 iulie 1947, Maniu va fi arestat, iar PNT desființat și interzis. Procesul ce i s-a intentat pentru acuzația de „crimă de complot, înaltă trădare, tentativă de supurare a ordinii constituționale, răzvrățire, insurtecție armată și instigare la înaltă trădare prin necredință”, nu a fost altceva decât o copie a proceselor

curcilor politice americane, vina lui o reprezenta fidelitatea față de principiile și instituțiile civilizației occidentale, precum și față de relațiile cu S.U.A.

Până în anul 1951 Maniu va fi încarcerat la închisoarea din Galați. La sfârșitul anului 1951 a fost transferat, împreună cu Ion Mihalache și Ilie Lazăr, la închisoarea din Sighet. În ultimele luni de viață, când sănătatea sa se deteriorase vizibil, a fost însoțit în celulă de Nicolae Carandino. Acesta, impresionat de comportamentul curajos și demn al bătrânului Maniu, i se adresa cu „Domnule Președinte”. La 5 februarie 1953, trecut de 80 de ani, se stingea din viață. Trupul său a fost luat din celulă în cel mai strict secret și dus în cimitirul închisorii, unde a fost aruncat într-o groapă comună fără nici un semn distinctiv. Comuniștii nu doreau ca mormântul său să devină peste ani un loc de pelerinaj pentru cei care cunoșteau adevărul.

La 70 de ani de la moarte, adevărul pe care generația actuală și cele care vor veni trebuie să-l cunoască este acela că Iuliu Maniu a fost un slujitor devotat al ideii naționale, al unității neamului românesc și al valorilor democratice autentice. Lupta lui de o viață pentru aceste idealuri îi dă dreptul legitim la „neuitare”.

Omagiu părintelui Iustin Pârvu, la 104 ani de la naștere

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț a organizat, în colaborare cu Mănăstirea Petru Vodă, Protopopiatul Piatra-Neamț și Parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” Mărăței I, simpozionul intitulat „Părintele Iustin Pârvu – Duhovnicul Neamului”, în cadrul proiectului „Să cunoaștem istoria județului prin memoria comunității. Oameni, locuri, fapte”. Evenimentul a avut loc joi, 9 februarie 2023, în prezența unui public numeros.

Invitații manifestării au fost părintele arhimandrit Hariton Negrea, starețul Mănăstirii Petru Vodă, părintele profesor Vasile Păvăleanu, preotul paroh al Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” Mărăței I, părintele Gabriel Pintilie, preot misionar protopopesic în cadrul Protopopiatului Piatra-Neamț și Corul „Heruvimii” al Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” Mărăței I (dirijor, prof. Marius Corugă). Moderatorul manifestării a fost prof. Mihaela Mereuță, managerul Bibliotecii Județene.

Întâlnirea a reprezentat un omagiu adus memoriei marelui duhovnic al poporului român, Părintele Iustin Pârvu de la Mănăstirea Petru Vodă, la 104 ani de la naștere (n. 10 februarie 1919, satul Poiana Largului, județul Neamț). În luna iunie, se vor împlini 10 ani de la plecarea Părintelui la cele veșnice.

„Părintele Iustin a fost păstorul care și-a pus sufletul pentru oile sale. El a venit în lumea aceasta ca să ajute suflete. Părintele și-a pus sufletul pentru oameni și cât timp a stat la Petru Vodă doar asta a făcut. A stat de vorbă cu credincioșii, i-a întărit sufletește. Părintele Iustin permanent a fost inundat de hristologie, pentru că era foarte convins de puterea lui Iisus Hristos. Părintele nu a înlocuit niciodată frica de Dumnezeu sau respectul față de Dumnezeu cu o altfel de frică,

pentru că frica o insuflă cel rău, care slăbește puterile sufletului, puterile vieții. Ținând încrederea față de Dumnezeu, ținând credința față de Dumnezeu, ajungi să nu mai ai frică. Părintele Iustin a avut profunzimea trăirii creștine și știu că aici, la acest simpozion, sunt prezenți și cei care au pus un gând bun ca Părintele Iustin să devină cetățean de onoare al municipiului Piatra-Neamț”, a spus părintele Hariton Negrea.

„Neamțul este un ținut binecuvântat de Dumnezeu din cel puțin două motive. Este ținutul cu cele mai multe mănăstiri, schituri și biserici. Nu este o zonă în lumea ortodoxă, nici în lumea creștină cu o densitate mai mare de biserici, de schituri și de mănăstiri. De exemplu, localitatea Vânători-Neamț are 63 de sfinte altare la care se slujește. Totodată, acest ținut este binecuvântat de Dumnezeu cu așa numiții sfinți nemțeni. Între sfinții care s-au ridicat din acest ținut și care strălucesc pe firmamentul bisericii este Părintele Iustin Pârvu. Lucrarea cea mai minunată a Sfinției Sale o constituie zidirea bisericii din sufletele oamenilor. A lăsat în urmă un testament sfânt, alcătuit din patru cuvinte, fiecare cuvânt fiind scris pe câte unul din cei patru stâlpi ai baldachinului său

de la Petru Vodă: Rugăciune, Pocăință, Ascultare și Unitate. Cuvinte de testament și pentru călugări, dar și pentru toți românii. Dacă le împlinim suntem în duhul Părintelui”, a afirmat părintele profesor Vasile Păvăleanu.

„Mulțimea l-a căutat pe Părintele Iustin pentru că a fost odihnit de oameni. Suferința din închisoare l-a făcut pe Părintele Iustin să dobândească o rugăciune continuă astfel încât harul lui Dumnezeu să fie permanent asupra sa și cine intra în chilia părintelui simțea acest lucru. Oamenii uitau de lume și simțeau împărăția lui Dumnezeu. Sunt ucenici ai Părintelui Iustin care se străduiesc să continue, la o măsură asemănătoare, lucrarea sa”, a menționat părintele Gabriel Pintilie.

În spațiul expozițional de la parterul Corpului A, Biblioteca Județeană, în colaborare cu Asociația Părinților pentru Ora de Religie, a organizat expoziția de portrete „Trăitorii credinței ortodoxe în temnițele comuniste”, cu lucrări semnate de Aida Șuster-Boțan. Operele artistice readuc în actualitate memoria rezistenței anticomuniste. Printre personajele reprezentate în lucrările grafice se numără duhovnici ai ortodoxiei precum arhimandritul Iustin Pârvu și Ilie Cleopa, preoții Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Nicolae Steinhardt, Dumitru Stăniloae, Sofian Boghiu, Adrian Făgețeanu, Gherasim Iscu, Ioan Iovan, Proclu Nicău, și oamenii de cultură și mărturisitori: Radu Gyr, Petre Țuțea, Vasile Voiculescu, Valeriu Gafencu, Aspazia Oțel Petrescu, Mircea Vulcănescu și Traian Trifan. (Red.)

Folosirea aplicației „Kahoot” la clasă sau a evalua elevii cu propriile lor arme

” Kahoot” este un instrument popular folosit în sistemul educațional pentru a evalua elevii prin intermediul jocurilor interactive. Pentru a înțelege mai bine aplicația, care se instalează și se folosește de pe telefoanele mobile ale elevilor, enumerăm câteva dintre avantajele și performanțele:

- evaluarea este amuzantă și atractivă pentru copii, deoarece se realizează prin intermediul jocurilor interactive;
- feedback-ul în legătură cu rezultatele elevilor este imediat, astfel încât să poată să-și monitorizeze progresul și să-și îmbunătățească performanța școlară;
- încurajează participarea activă a copiilor prin crearea unui mediu competitiv și interactiv;
- aplicația poate fi personalizată pentru a se potrivi nevoilor specifice ale fiecărei clase sau ale fiecărui copil;
- oferă profesorilor posibilitatea de a genera rapoarte despre performanța fiecărui copil, astfel încât să poată să își evalueze progresul și să ia măsurile necesare;
- poate fi accesată de pe orice dispozitiv conectat la internet, ceea ce îl face ușor de utilizat în clasă sau acasă.

Deși „Kahoot” poate fi un instrument util în evaluarea copiilor, este important să se utilizeze împreună cu alte metode de evaluare, cum ar fi testele scrise sau proiectele, pentru a se obține o imagine completă a performanței copiilor.

În relația cu elevii recomand folosirea unei

structuri gamificate a conținuturilor. Ce presupune aceasta: folosirea elementelor de joc pe care le pune la dispoziție aplicația în procesul de învățare (ecusoane, recompense, insigne, nivele de parcurs etc.). Fiecare lecție sau capitol ar trebui văzute ca un „nivel de joc”, la sfârșitul lecției sau capitolului intervenind competiția.

În prezent, pentru a întări elementul ludic, eu am introdus un sistem de cartonașe la ore: roșu, galben și albastru, care le oferă o „putere” elevilor. Cel ce deține cartonașul roșu are cele mai multe bonusuri, adică deține cea mai mare putere. Elevii

le pot obține prin implicarea activă la oră sau prin câștigarea primelor 3 locuri la „Kahoot”. Aceste cartonașe sunt legate de câștigarea de bonusuri, care nu își au originea neapărat în procesul de învățare, ci mai mult în constrângerile ce rezultă din activitatea școlară. De exemplu, elevii știu că nu au voie cu telefoanele mobile la ore (cu excepția situației când se joacă „Kahoot”), elevului prins cu telefonul confiscându-i-se pe parcursul întregii zile. Unul dintre bonusurile la cartonașe este tocmai ca telefonul să nu fie confiscat. Acest bonus poate avea succes, doar în condițiile în care există consecințe atunci când elevul este prins cu telefo-

nul (confiscarea pe parcursul întregii zile), altfel nici un elev nu se va lupta să câștige un astfel de bonus. Acesta, împreună cu „tema nefăcută” și „puncte bonus la test” sunt cele mai vâdate cartonașe de către elevii mei. Încă mai lucrez pentru îmbunătățirea acestui sistem de cartonașe, atât din punct de vedere al modului cum pot fi câștigate, cât și al recompenselor primite. În momentul de față, cu toate că acest sistem este perfectibil, are rezultate apreciable.

Din punctul meu de vedere, „Kahoot” accează memoria de scurtă durată a elevilor; am sesizat că cel mai adesea ei nu își amintesc conținuturile, dar dacă reiau același „Kahoot” la o recapitulare, își amintesc culoarea sau figura geometrică ce era aferentă răspunsului corect.

Și atunci, de ce îl mai folosesc? Pentru că atmosfera de competiție creată în clasă nu se mai regăsește în nici o altă situație de evaluare a cunoștințelor. Toți își doresc să câștige! Ei nu sunt interesați să învețe, ei sunt interesați să câștige, și asta realizează gamificarea. Chiar și elevii la care nu te aștepti să câștige, obțin măcar o dată un loc fruntaș, și atunci toată clasa îi privește cu admirație, poate cu invidie. Se creează astfel un sistem transparent și egal de șanse.

Am convingerea că, pe viitor, aceste soluții educaționale vor fi aplicate pe scară largă, fiind componente ale inteligenței artificiale, tot mai mult folosită în educație.

*Prof. Loredana-Geanina ANDRICI
Colegiul Tehnic „Danubiana”, Roman*

Exemple de bune practici în integrarea socială și profesională a tinerilor cu cerințe educaționale speciale la Școala Profesională Specială, comuna Ștefan cel Mare (1)

Dă-i unui om un pește și îl vei hrăni o zi. Arată-i cum să pescuiască și îl vei hrăni pe tot restul vieții lui.

Stephen R. Covey

Scoala Profesională Specială, comuna Ștefan cel Mare, ocrotiște, școlarizează și profesionalizează elevi cu cerințe educaționale speciale (deficiențe mintale și deficiențe asociate) proveniți din familii și din școlile speciale din județul Neamț, cu vârste cuprinse între 15 și 22 ani în domeniile: Industrie textilă și pielărie, Agricultură, Alimentație publică.

Școala Profesională Specială, comuna Ștefan cel Mare, este o unitate de învățământ care a cunoscut de-a lungul anilor multe schimbări, ce au avut același scop și anume: educarea, profesionalizarea, ocrotirea și integrarea socio-profesională a tinerilor cu cerințe educative speciale (deficiență mintală pe diferite grade).

În contextul învățământului tehnic european, Școala Profesională Specială trebuie să ofere condiții materiale optime pentru derularea procesului instructiv-educativ. Pe parcursul anilor instituția s-a dezvoltat foarte mult ajungând în prezent să aibă o bază materială comparabilă cu serviciile educaționale planificate, fiind beneficiara unui Proiect de Reabilitare și modernizare finanțat de Consiliul Județean Neamț.

Școala dispune de resurse umane superior și mediu calificate, capabile să transforme actul didactic într-un demers modern în pas cu strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar. Cele 21 de cadre didactice se formează continuu prin diferite activități metodice și psihopedagogice organizate la nivelul comisiilor de specialitate, a cercurilor pedagogice,

prin cursuri organizate de Casa Corpului Didactic Neamț sau alte instituții de formare.

Tinerii adolescenți cu cerințe educative speciale continuă să reprezinte categoria cea mai vulnerabilă. Mulți dintre aceștia și-au petrecut cea mai mare parte a vieții în instituții de ocrotire, iar lumea de dincolo de aceștia îi sperie. În aceste condiții, tânărul se vede aruncat într-un cerc vicios, din care nu poate ieși decât cu sprijinul și implicarea celorlalți. Pendulând între aceste puncte ale dilemei, de cele mai multe ori renunță, abandonându-se hazardului și indiferenței.

Perspectivile persoanelor cu dizabilități, după terminarea școlii, sunt aproape inexistente. Ajutorul pe care îl pot primi aceste persoane pentru a se face tranziția de la educație la angajare este foarte mic. Instruirea vocațională este asigurată prin lege, dar în competiția muncii aceste persoane nu au șanse egale cu ale celor proveniți din sistemul public.

Angajarea asistată reprezintă un model eficient de îmbunătățire a oportunităților de angajare pentru persoanele cu dizabilități. Acest tip de angajare furnizează asistență precum: instructori, transport, instruire specializată la locul de muncă și supervizare adaptată individuală.

Atelierele protejate sunt acele ateliere de instruire unde persoanele cu dizabilități pot deprinde diverse abilități pentru posibilele viitoare slujbe, și în același timp să își îmbunătățească abilitățile sociale și de comunicare.

În practică, puține persoane cu dizabilități dobândesc abilitățile ne-

cesare care să le înlesnească accesul către piața muncii. Deși există acte legislative care prevăd anumite facilități pentru integrarea socială și profesională a persoanelor cu dizabilități, foarte puține sunt acelea care își găsesc un loc de muncă în concordanță cu calificarea lor. De multe ori acestea sunt pregătite în meserii învechite, care nu corespund nevoilor actuale ale pieței muncii.

Este absolut necesar să asigurăm persoanelor cu dizabilități accesul la educație și angajare, făcând astfel tot posibilul ca ele să trăiască și să muncească în comunitate, având drepturi egale cu toți ceilalți cetățeni. A le refuza accesul la educație și angajare atrage după sine dependența lor de-a lungul întregii vieți, sărăcia și excluderea socială, sporind astfel stigmatul dizabilității.

Tinerii instituționalizați se împart în două categorii: **Tânărul cu familie** și **Tânărul orfan**. **Tânărul cu familie** este vizitat periodic de membrii familiei, menținerea contactului cu aceasta contribuie la crearea unei identități sociale, la dezvoltarea sentimentului de apartenență, concomitant cu responsabilizarea familiei în sprijinirea propriului copil. **Tânărul orfan**, abandonat, care nu are sprijinul familiei sau rudelor, lipsa contactelor familiale, a mediului familial, contribuie la slaba capacitate de adaptare socială.

Comparativ cu prima categorie, acesta este obligat să părăsească instituția imediat după terminarea studiilor, adesea fără să aibă un plan de viitor. Soluția pentru supraviețuire este găsirea unei slujbe și a unui adăpost pentru a avea posibilitatea organizării vieții personale, iar când acestea nu există el se înscrie în rândul „tinerilor străzii”.

Cei mai mulți dintre tinerii din instituții provin din medii dezavantajate, unii suferă de diferite tulburări comportamentale sau retard în dezvoltarea psiho-emoțională, mulți dintre aceștia sunt afectați de absența familiei.

După încheierea pregătirii profesionale, integrarea profesională a tinerilor cu familie poate fi facilitată chiar de familia extinsă, de sistemul de relații de rudenie, pe când tinerii orfani sau abandonati ar putea fi sprijiniți prin implicarea agenților economici și prin intervenția comunității (biserica, autorități, organizații, voluntari).

Conform actualei legislații, odată cu terminarea instruirii școlare și profesionale tinerii ocrotiți în instituții sunt nevoiți să o părăsească și să își găsească propriul drum în viață. Din păcate, ei nu sunt pregătiți pentru a face acest pas către independență și se confruntă cu stări de depresie, apatie, dispariția responsabilității. Ei nu au pregătirea necesară pentru a putea face față cerințelor profesionale actuale (să aibă abilități de comunicare, să aibă competențe de lucru cu calculatorul, să cunoască o limbă străină etc.).

Dificultățile de a găsi și a păstra un loc de muncă sunt generate și de faptul că nu au o locuință.

În aceste condiții integrarea socio-profesională a tinerilor cu dizabilități instituționalizați continuă să constituie una din cele mai delicate probleme căreia societatea românească nu reușește să-i găsească un răspuns adecvat.

Prof. Liliana APACHIȚEI-Director
Prof. Oana IONESCU
Școala Profesională Specială,
Ștefan cel Mare, Neamț

SUMAR

Loredana-Geanina ANDRICI – Folosirea aplicației „Kahoot” la clasă sau a evalua elevii cu propriile lor arme (pag. 22)

Liliana APACHIȚEI; Oana IONESCU – Exemple de bune practici în integrarea socială și profesională a tinerilor cu cerințe educaționale speciale la Școala Profesională Specială, comuna Ștefan cel Mare (1) (pag. 23)

Angelina BĒGU – A fi profesor este o vocație dumnezeiască...

• **Interviu cu profesoara Liliana Ciubatii** (pag. 12-13)

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” – Platformă pentru limitarea efectelor negative ale rețelelor de socializare (pag. 16)

Gheorghe BRĂNZEI – Cărturari și monumente de limbă românească (II) (pag. 8)

Gianina BURUIANĂ – Suntem furați cu EduSalul... • **Interviu cu dl. Gabriel Ploscă** – președintele Sindicatului din Învățământ Neamț (pag. 1-2) • **Dublă acreditare Erasmus + obținută de Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza” din Piatra Neamț** (pag. 3) • **Un nou curs de interes major în domeniul Managementului Destinație Turistică** (pag. 16) • **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului – de peste 25 de ani în slujba nemțenilor** (pag. 17) • **Elena Morozan expune în tematica Cucuteni** (pag. 18)

Mihai FLOROAIĂ – Proiectul Erasmus+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000011452 prin ochii beneficiarilor direcți (pag. 15) • **Rădăcinile veșniciei – meditații la sfințenie** (pag. 19)

Mihai LOSTUN – Iuliu Maniu – un apostol al ideii naționale și al democrației (pag. 1, 20, 21)

Alexandra Florina MĂNESCU – Sărmana limbă română (pag. 9)

Oana MORARU – Nu stingeți lumina din copiii noștri! (pag. 14)

Violeta MOȘU – Nu am dus lipsă de inspirație niciodată • **Interviu cu profesoara Mihaela Gheorghiuță-Pravencu** (pag. 6-7) • **Prof. Marcela Popescu – pledoarie pentru frumos** (pag. 18) • **Profunzimi ale experienței creatoare** (pag. 19) • **Irina Maria Moldovan** – „Incursiuni simbolice” (pag. 24)

Anatol PETRENCU – Profesorul Alexandru Moșanu – promotor al românismului în Republica Moldova (pag. 11)

Red. – Rememorări nemțene - februarie 2023 (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9) •

CALENDAR – februarie 2023 (pag. 10) • **CALENDAR** - martie 2023 (pag. 15) • **Omagiu părintelui Iustin Pârnu, la 104 ani de la naștere** (pag. 22) • **Capitalele anului 2023** (pag. 24)

Timofei ROȘCA – 88 de ani de la nașterea lui Grigore Vieru. Un poet al nobleței sufletești (pag. 10)

Ramona-Mihaela ROȘU – EDUCA, ... EDUCA-ție, EDUCA-tori ... (pag. 1-3) • Am fost scenaristul propriei mele vieți • **Interviu cu profesorul Constantin-Liviu Rusu** (pag. 4-5)

Irina Maria Moldovan – „Incursiuni simbolice”

A fișul expozițional pietrean aduce în prim-planul atenției iubitorilor de artă cele mai recente creații ale pictoriței Irina Maria Moldovan. Prima expoziție personală a artistei, „Incursiuni simbolice”, s-a deschis miercuri, 15 februarie 2023, la Galeria de Artă „Lascăr Vorel”. Evenimentul a generat un aflus de public atât prin calitate, cât și prin reacția entuziastă. Vorbitorii au remarcat talentul și pasiunea creativă a autoarei, dar și preocuparea pentru a-și defini o autentică identitate artistică.

„Cei trei ani de master și lucru asiduu își spun cuvântul. Această expoziție, plină de simboluri și arhetipuri, prezintă lucruri de substan-

ță, lucruri care îți dau de gândit”, a spus **prof. Ștefan Potop**, președintele U.A.P., Filiala Neamț. Ca element de noutate, cele 25 de lucrări ale Irinei Maria Moldovan sunt găzduite de ambele săli ale Galeriei „Lascăr Vorel”.

„Chiar titlul expoziției dezvăluie intenția autoarei de a-și orienta discursul după repere/semne sintetice și stilizate. Numai că Irina Maria Moldovan își exersează viziunea simbolică pe o suprafață mai largă, adică într-o ecuație care cuprinde atât abstractul, cât și figurativul. Astfel, dacă o serie de tablouri prezintă sau re-prezintă concepte generale, filosofice, mistice sau ezoterice, altele propun identități/imagini particulare, subiective care «instau-

rează» simboluri”, a menționat scriitorul și criticul de artă Emil Nicolae.

Despre talentul și sensibilitatea artistei a vorbit și **prof. univ. dr. Cristian Ungureanu**, prorectorul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași:

„Îmi mărturisesc emoțiile, bucuria, atât din postura de prorector al Universității de Arte „George Enescu” din Iași, cât și ca profesor coordonator la cursurile de masterat, specializarea pictură. Este o expoziție de mare complexitate și bogăție tematică. Trebuie să o felicităm pentru că a avut îndrăzneala, curajul, nu atât față de ceilalți oameni, cât față de propria conștiință, să urmeze studii aprofundate, după ani buni de propria meserie. Și a făcut-o cu pasiune și maximă seriozitate. Irina Maria Moldovan a ținut mereu înăuntru ei pasiunea pentru artă, pentru pictură ca fiind ceva

care trebuie ocrotit, păstrat. Ne bucură pe toți în seara aceasta cu un registru metafizic și cu un registru narativ, literar, încărcat de emoție, de interacțiune umană”.

„Sunt profund recunoscătoare că ați venit într-un număr atât de mare. Aș vrea ca imaginea acestei expoziții să rămână ca o lumină care vă inunde sufletul. Doresc să-i amintesc pe toți oamenii dragi care au făcut posibilă ascensiunea mea: Radu Macavei, Mariana Păpară, Ștefan Potop, Emil Nicolae, Cristian Mihăilă și, nu în ultimul rând, Cristian Ungureanu”, a afirmat **Irina Maria Moldovan**.

Reuniunea plastică a prilejuit și lansarea albumului de artă editat cu această ocazie, cu o prefață semnată de criticul Emil Nicolae. Expoziția a putut fi vizitată până la sfârșitul lunii februarie.

Violeta MOȘU

Capitalele anului 2023

Capitala Mondială a Cărții (*World Book Capital*) – Accra (Ghana)

Titlul a fost instituit în 2001 pentru a ajuta la promovarea lecturii și a industriei editoriale. Este un titlu conferit de către Conferința Generală UNESCO unui oraș ca o recunoaștere a calității programelor de a promova cunoașterea și lectura.

UNESCO invită Asociația Internațională a Editorilor (*International Publishers Association*), Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci (*International Federation of Library Associations and Institutions* – IFLA) și Federația Internațională a Librarilor (*International Booksellers Federation*) de a participa la procesul de asigurare a celor trei ramuri majore ale industriei de carte.

Capitale Europene ale Culturii (*European Capitals of Culture*) – Veszprém (Ungaria), Timișoara (România), Elefsina (Eleusis) (Grecia)

Este un titlu conferit de către Uniunea Europeană unui sau mai multor orașe pentru o perioadă de un an calendaristic, în care se organizează o serie de evenimente culturale cu o puternică rezonanță europeană.

Timișoara intră, de vineri, 17 februarie 2023, în lumina reflectoarelor

cu programul de excepție pregătit pentru a marca debutul Capitalei Europene a Culturii.

Capitala Europeană a Tineretului (*European Youth Capital*) – Lublin (Polonia)

Este titlul acordat unui oraș european pentru perioada de un an, în cursul căreia i se oferă posibilitatea de a prezenta, printr-un program cu mai multe fațete, activitățile pentru tineret în domeniul cultural, social, politic și economic.

Capitala Europeană a Tineretului este o inițiativă a *Forului European al Tineretului*, iar prima capitală a fost aleasă în 2009.

Capitala Europeană a Sportului (*European Capital of Sport*) – Glasgow (Scoția)

Este o nouă distincție desemnată de Federația Europeană a Sportului (ACES Europa) pentru a promova sportul prin comunicarea globală în conformitate cu principiile de responsabilitate și etică, de conștientizare a faptului că sportul este un factor de o mai mare coeziune în societate, de îmbunătățire a calității vieții, bunăstării fizice și mintale, precum și de integrare deplină a claselor sociale cu situații dificile.

Red.

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățămint Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

● martie, 1999: Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicei, Dumitrița Vasilca

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE: Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor-șef, Gianina BURUIANĂ – redactor-șef adjunct, Angelina BEGU – redactor-șef adjunct (Chișinău), Violeta MOȘU – secretar general de redacție, Mihai FLOROAIA, Ramona-Mihaela ROȘU, Dorian RADU – DTP, Dorin DAVIDEANU – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32
revista_apostolul
@yahoo.com